

ÉLETVÜNK

XXXIII. évf. 7-8. szám (33. Jahrg. Nr. 7/8)

Az európai magyar katolikusok lapja

2001. július-augusztus

Balás Béla püspök:

HOL VAGY ISTVÁN KIRÁLY?

Szépséges, mélabús dallamú a magyarok ősi Szent István éneke. Szövege, régi, okos világunkban keletkezett, ahol rögtön a lényegre kérdezték: „*Ah hol vagy magyarok tündöklő csillaga?*”, ha ezt tisztáztuk, rögtön követünk is.

Ma, megbomlott értékrendünkben, egymásra gyanakodva, immár egzisztenciálisan gondolkodva, sokan előbb azt kérlik, „*ki vagy István király?*”, csak aztán érdekel, hogy „*hol vagy?*”.

I. Ki vagy te, István király?

a.) A világért se elégedjünk meg tulajdonságjelzők halmazával. A személy mélyebb titok, soha nem azonos a tüneteivel. Ha csak dicsérném, talán a kételet növelném. Manapság igen sokan másként látnak, mint a régiek.

Ha azt mondom, István – államalapító volt, erre azt mondják, az állam elhal, nem is kár érte, az államot ellensúlyozni kell a civil kontrollal...

Ha hirdetem örömmel, hogy István egyházat szervezett, akkor meg egész biztosan lenne, aki azt morogná, hogy Jézus viszont Isten országát akart...

Kis hazánkban jelenleg teljes a kaosz István körül... újságírók, botcsinálta történészek: ellenségnek mondják, hiszen megtörte szabadságunkat, az ősi magyar hit és virtus széttört Európa falán... tanárember állítja, hogy a Koppány kultusszal ki kell egészíteni István kultuszát, vigyázni kell, hogy a zsidó-keresztény Isten el ne nyomja a magyarok Istenét... Jeles magyar művész idén nyáron koncertet rendezett a szigligeti hegytetőn, hogy kiengeszteljük az ősi sámanjainkat, mert letértünk öröklött hitünkről. Mellesleg, ha ezt komolyan vennénk, akkor bocsánatot kellene kérnünk középkori orvosainktól is, hiszen ma már másként érzéstelenítünk...

b.) Ahhoz, hogy tisztázassuk, ki nekünk Szent István, előbb az összefüggéseket kell látnunk.

Aki mai tudásunkat, fejlett jogérzünket vetíti vissza, halálra botránkozza magát. Volt, aki „tömeggilykosnak” titulálta szent királyunkat. Az ilyen leszakad gyökereiről...

Aki beleragad a régmúltba, az is ámulást szimatol mindenben, ami nem egyezik betű szerint az eredettel. Konzervativizmusa már nem hűség, csak betegség...

A világmindenség alapösszefüggése az élet. Ami él, az fejlődik is. Persze ezt is mélyebben kell látnunk. Darwin evolúcióját megkeresztelte a jezsuita Teilhard de Chardin, annak tanait pedig a zsinat...

Minden azért kezdődött, hogy az Élet, az Öröm átjárhassa a világot, hogy az Ige a tulajdonába jöhessen, Babits szép szavával: „a te bűnös lelkedért” ... Alfá-

tól Omegáig, mustármagtól az óriási fáig egyetlen följejlődés a mindenség. Ez a lendület, ez a felhajtó erő még az eredeti bűn hajótörése után is működik...

Az ős-kinyilatkoztatás nem fakuló emlék, nem beomlott tárna, kialudt vulkán. Isten továbbra sem tud mást

gyarázhatók. A hit nem volt elég az élethez, az emberi szív által áhított Végtelen Szeretet pedig hiányzott.

c.) Szent Istvánt azért áldjuk maig, mert megmentette a népünket. Hitünk pislákoló mécsét nem oltotta ki, hanem megtisztította, tartóra emelte. A rómaiakhoz írt levél kifejezésével ezt úgy tette, hogy a vadalanyt ráoltotta a nemes ágra (Róm. 11,17). A kereszt-séggel új erők áramoltak törzseinkbe. Régi sámanjaink, ha most szólhatnának hozzánk, csak gratulálnának. A hit el-

Szent István felajánlja a koronát
Benczur Gyula festménye a Pesti Bazilika főoltárán

csinálni, csak szeretni..., az egymás utáni nemzedékek hordják az emlékek aranyzemcséit is, mint ahogy a Vág folyó a messzi hegyek aranyzemcséit máig hordja a Duna homokjába..., s nemcsak emlékeznek, fejlődnek is.

Ezért nem szabad a vándorló magyarokat „pogánynak” bélyegezni... A pogányság eredetileg nem hittani, vagy erkölcsi minősítést jelentett, hanem sajnálatos informatikai tény. Aki a „páguson”, vagyis falun lakott, természetesen lemaradt a városban keletkezett hírekről, s „pagánussá”, falusivá vált...

A nyugat felé vándorló, majd honfoglaló magyaroknak volt hite, csak azzal nem sokra mentek. Értelmüket megválaszolatlan kérdések gyötörték, szívüket vigasztalatlan bánatok mardosták. Valahol a Volga partján, vagy valamelyik sztyeppén, ha meghalt az édesanyjuk, vagy megcsalta őket a párjuk, egyszerűen nem volt tovább miért élni...

Életük megváltatlan lét volt, s ezért folyamatos fájdalom. A halotti torok kultusza, az észveszejtő lakomák szokása, ahogy Anonymus írta: „*et fecerunt magnum áldomás*”, az elharapódzó öngyilkosságok mind, mind innen ma-

mélete megkapta gyakorlati dimenzióját, a szeretetet. Ez a keresztények újdonsága, ez az Isten országa földünkön.

István korának legintelligensebb magyarja volt. Akkoriban a kis királyfikat úgy taníttatták, hogy megkeresték Európának a két három legjobb pedagógusát, s az foglalkozott velük, néha éveken át. A magyarok királya valószínűleg ismerte az akkori világnyelveket, levelezésben állt korának legkiválóbb szellemeivel. A hitét tudatosan és értelmesen vette át. Világos volt számára annak áldott következménye is. A katolikus hit, már Szt. Ágoston óta, tehát István előtt több, mint 500 évvel hamarabb felismerte, a kegyelem nem rontja le a természetet, hanem azt feltételezi, sőt emeli, tökéletesíti.

István azért tudta átadni, mert maga is élte azt. A pusztá katonai erő, az adminisztráció kevés lett volna a magyar virtus megtörésére. Vata ellenállás, az orgyilkos merényletek állandósulhattak volna, ha István csak szerepet játszott volna, ha nem lett volna mellette a szelíd Gizella, a tiszta Imre, az áldozatos Adalbert és Gellért...

(Folytatás a 3. oldalon)

IMASZÁNDÉKOK

Júliusra

1.

Imádkozunk, hogy minden családot olvassa és élje az evangéliumot s ezzel a krisztusi reménység tanújává válhasson.

Gyakran előfordul, hogy szentírás magyarázat alkalmával az ember elcsodálkozik, mennyit jelenthet egyetlen szó egyes esetekben egy-egy szövegrészben. A versek és összefüggéseik egész „sejtelmes birodalom” helyzetét tárják ilyenkor a hallgató elé. Az embernek az az érzése támad: csodálatos világ nyílik meg előtte, amelyet eddig nemcsak nem ismert, de elképzelni sem mert – pedig legtöbbször mindennapos történetekről tudósít a szentíró. Természetesen oly helyzeteket ír le, amik kétezer évvel ezelőtt történtek s az akkor mindenki által ismert alaphelyzetek, körülmények, adottságok a mai embernek nem természetesk s nem is jutnak mindenki eszébe azonnal.

Mindebből az következik, az az érzésünk: a Szentírás szakaszait szakavatott magyarázóktól kell hallanunk, mi úgysem tudjuk „kibontani” a szövegekben rejtőző értelme és jelentések belső mélységeit, szépségeit. Viszont nem is nagyon merünk magunktól – szakember útmutatása nélkül – hozzáfogni az olvasáshoz, mert a leírt történeten kívül úgysem értünk többet, hiába valónak tűnik fáradozásunk, törekvésünk.

Nem is itt a hiba. Ott van, hogy nem bízunk eléggé a Szent Lélek működésében, aki képes megvilágosítani értelmünket, hogyan tegyük Isten akaratát mai helyzetünkben, világunkban. Talán nem is kérjük eléggé segítségét, ennek következtében nem is érekeljük-érzeleljük indításait. Ennek következtében csalódás érhet, mert elégtelennek érezzük a Szentírás-olvasás eredményét.

Más kérdés, hogyan tudjuk az evangéliumot élni, ha az olvasás sem sikerül úgy, ahogy szeretnénk. A krisztusi reménységről tanúságot tenni azután a következő feladatkör lesz, amihez megfelelő gyakorlatra kell szert tennünk. Ha helyesen gyakoroljuk, akkor örömhír lévén (evangélium = örömhír) viszonylag könnyű az örömt, a jót továbbadni, tanúságot tenni krisztusi reménységben, ami előre mutat.

2.

A katekétákért imádkozunk: kapják meg a szükséges eszközöket feladatuk elvégzésére és a világi misszionáriusok alapos kiképzésére.

Milyen eszközökre lehet szüksége a katekétáknak feladataik elvégzésére? Ez függ helyzetüktől, körülményeiktől, az elfeltételezettől. Nem mindegy, hogy csak néhány keresztény él-e szétszórtságban a falvakban, ahol hitokatnak, vagy pedig a lakosság meghatározott része (pl. fele, negyede) a településnek. Nincs mindenhol áram dia pozitív képek vetítésére, kevés a hittankönyv, néha fűzet, vagy íróeszköz is hiányzik. Sorolhatnám még hosszan a lehető hiányeszközöket – ez nem segít nekik. Inkább segít, ha vannak tehetősebb emberek, akik adományok útján pótolják a hiányoknak – legalább – egy részét. A Szentlélek vezesse őket kegyelmével a hit-hírdetők támogatására.

Augusztusra

1.

Imádkozunk a törvényhozókért és a népek felelős vezetőiért, legyenek tudatában: Isten az induló emberi élet kizárólagos ura.

(Folytatás a 2. oldalon)

FRANK MIKLÓS

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Áldás és átok

Ismerősökkel beszélgetve merült fel a kérdés: Mi az ÁLDÁS, mi az ÁTOK? Van-e valami jelentőségük? Van-e hatásuk az ember életére? Nem lenne-e itt az ideje, hogy az Egyház, elérkezve a harmadik évezredbe, végre elhatárolja magát az e féle hiedelmekről és az egész kérdés-komplexumot oda száműzze, ahova tartozik: a babona világába?

Miklós atya válasza:

A feltett kérdések kétségkívül a valósi életnek olyan területét érintik, amely a szédületes tempójú természet-tudományos és technológiai fejlődés láttán megkérdőjelezhetőnek tűnik. Ha a feltett kérdésekre a mai ember számára kielégítő választ akarunk adni, akkor legalábbis tisztában kell lennünk azzal, hogy az Egyház mit ért áldáson és mit átkon. Mert, hogy a két fogalmat gyökeresen külön kell választani nemcsak értelmét tekintve, hanem aszerint is, van-e szerepük az Egyház és ezen belül a keresztény ember életében, nem vitás.

Áldás mint vallástörténeti jelenség:

Ha az áldást, mint vallástörténeti jelenséget vizsgáljuk, azt találjuk, hogy az valamilyen formában minden vallásban, még a legprimitívebbekben is, előfordul. Benne kifejezésre jut az ember alapvető hite, hogy az istenség minden jónak forrása és hatalma van arra, hogy az embert részesítse mindabban, amire szüksége van. Az ember ugyanakkor tisztában van vele, hogy az istenség szabadon dönt afelől, hogy kit, mikor és milyen javakban részesít, vagyis az istenség ezáltal kegyet gyakorol. Az ember ennél fogva igyekszik a felső hatalmakat a maga irányában barátságos magatartásra hangolni, kedvükben járni, egyrészt azáltal, hogy megteszi, amit ezek elvárnak tőle (megtartja a törvényeket, előírásokat), másrészt úgy, hogy megajándékozza őket valamivel, amiről úgy gondolja, hogy örömet szerez vele (áldozatbemutató, imádság). Ilyenkor bekapcsol olyan személyeket is, akikről úgy véli, hogy szorosabb viszonyban állnak a felsőbb hatalmakkal, befolyásolni tudják őket (varázslók, sámánok stb.) vagy olyan szertartásokhoz, mágikus formulákhoz fordul, amelyről úgy gondolja, hogy általuk mintegy kényszeríteni tudja őket a kért javak megadására, azaz, hogy áldásukban részesítsék. E ponton a vallás nem egyszerű átcsap a mágia, varázslat, babona területére, különösen akkor, amikor személyek közti áldásról, javak közvetítéséről, vagy éppen azok megakadályozásáról (átkok) van szó. A fejlettebb Biblián kívüli vallások, (iszlám, távolkeleti vallások) is ismerik az áldás fogalmát, mint a látható világot a szellemhez kötő befolyást. Ennek egyik fajtája az un. konstitutív áldás, magyarul szentelésnek nevezhetnénk, amikor egy személyt vagy tárgyat kivonnak a hétköznapi használatból és az istenség szolgálatára rendelik.

Áldás a Szentírásban:

a) Az Ószövetségben Isten minden áldás forrása. Ő áldja meg teremtményeit, az ősatyákat (Ábrahám, Izsák, Jákob), családjukkal együtt azokat, akik

az Ő útján járnak, a választott népet. A páttriárkák Isten áldását tovább adják utódainak, az apák megáldják gyermekeiket, a papok, a király a népet. De az ember is áldja Istent jótéteményeiért, dicséri, magasztalja: „jót mond róla” – ezt fejezi ki a görögben használt „eulogein” szó és latin megfelelője a „benedicere” ige.

Az Ószövetségben se szeri se száma az ilyen Istent áldó szövegeknek – a 150 zsoltár végeredményben mind ilyen – amelyeket a zsidóság és az Egyház is imaként használ.

b) Az Újszövetség többször tesz említést arról, hogy Jézus áldást ad: megáldja a gyermekeket, tanítványait, arra buzdítja őket, hogy áldják előzőiket. Ő maga az utolsó vacsorán megáldja a kenyeret és a bort, mielőtt azt testvére és vérévé változtatva kiosztja apostolainak. Egyes újszövetségi helyek ebben az összefüggésben nem az „eulogein”, hanem az „eucharistein” – „hálát adni” igét használják, innen az „eucharistia” kifejezés, az Oltáriszent-ség megjelölésére. Jézusnak ezt az áldását már az ősegyház konstitutív áldásként fogta fel, amennyiben az így megáldott kenyeret és bort kivonta a hétköznapi használatból, megszentelte és általuk, bennük keresztáldozatát, azaz a Megváltást jelenlévővé tette („Ez az én testem, mely értetek adatik” – „Ez az én vérem, mely értetek kiontatik”).

Áldás az Egyházban:

A fentieknek megfelelően az Egyházban az áldás minden esetben imádság, amelyet szavakban megfogalmaz és rendszerint gesztussal – kereszt jelével, kézrátétellel – kísér. Az áldás szövegében az Egyház lelki vagy anyagi javakért könyörög a megáldandó személyek számára, de minden esetben az illetők természetfeletti javát tartva szem előtt. Az áldások irányulhatnak tárgyakra is, azzal a kéréssel, hogy ezek használata a hívők lelki és evilági boldogulását szolgálják. Ezért áldja meg az Egyház a házakat, lakásokat, járműveket, ételeket, még háziállatokat és növényeket is és természetesen kegytárgyakat, templomokat és azok felszerelését. Ez utóbbiak esetében ezek megszenteléséről, tehát konstitutív áldásáról van szó, hiszen ezek Isten tiszteltetésének szolgálatában állnak és profán célra nem használhatók.

Az Egyház liturgiájában számos áldásformulát használ. A legismertebbek: „Az Úr legyen veletek” – „Az Úr békéje legyen veletek mindenkor”. A szentmise áldással kezdődik és fejeződik be („Áldjon meg titeket a mindenható Isten...”). Ugyanez vonatkozik a többi szentség kiszolgáltatására is.

Az áldások általában az un. szentelmények körébe tartoznak. Ezek az egyházi Törvénykönyv 1166. kánonja értelmében „szent jelek”, amelyek bizonyos hasonlósággal a szentségekhez, „nemcsak jelzik a lelki hatást”, hanem az Egyház könyörgésének erejével azt meg is szerzik. A szentelmények előkészítik az embereket a szentségek sajátos hatóerejének befogadására: egyúttal megszentelik az élet különféle megnyilvánulásait! (Vö. A Katolikus Egyház Katekizmusa 1667).

Szentelmény pl. a szentelt víz és a vele való meghintés, mely a kereszt-

segre ill. a bűnbocsánat szentségére emlékeztet. A temetési szertartás, melynek során az Egyház imájával kíséri az örökkévalóságba és emlékezteti a hátramaradtakat életük végső céljára. De szentelmény a sokat vitatott exorcizmus (ördögűzés) is, amely nem más, mint a Miatyánk utolsó kérésének „de szabadíts meg a gonosztól” alkalmazása, a hivatalos Egyház imája keretében, bizonyos konkrét és nagy körültekintéssel meghatározott esetekben, egy a püspök által kijelölt pap részéről.

És az átok?

Röviden erre a kérdésre is ki kell térnünk, bár a biblikus kinyilatkoztatás alapján álló vallásokban (zsidóság, kereszténység) az átoknak nincs alapvető szerepe. A pogány vallásokban és egyes baborás, mágikus elemekre építő szektás csoportokban (pl. voo-doo) az átok mágikus cselekvés, melynek célja, hogy ártson az ellenségnek.

Az Ószövetségben fellelhető átkok bele vannak állítva Isten rendjébe: az általa kimondott átkok (pl. a paradicsomi kígyó esetében) alapján büntetést jeleznek: ha ember mond ki átkot, az mindig az Istentől való függésben jelenik meg, mert csak neki van hatalma, hogy végrehajtja, megváltoztassa, visszavonja (pl.109. zsoltár), tulajdonképpen kérések az ellenség, amely egyben Isten ellensége is, megbüntetésére, de megértésüként nem szabad figyelmen kívül hagyni a keleti nyelvezet képeket, jelképeket használó sajátosságát.

Az Újszövetségben az átok a fenti értelemben messzemenően megszűnt. A kereszténység kezdettől fogva mindenféle átkot, átkozódást megtiltott („Áldjátok átkozóitokat...” Lk. 6. 28) a „kiátkozás” szó nem átkot, hanem „kiközösítés”-t jelent. Ma a hívő ember tudja, hogy az ellene esetlegesen kimondott átoknak semmiféle következménye nincs és nem is lehet: a szeretet Istenével szemben, aki atyánk és gondunkat viseli, semmilyen titkos, sötét erőnek nincs hatása.

Időszerűek-e még az áldások?

A fentiek alapján, remélem, világos, hogy semmilyen szentelmény, semmilyen áldás esetében sem lehet szó valamiféle mágikus, baborás hókuszpókusról. Akkor is, ha a kívülálló bizonyos szertartásokkal, gesztusokkal szemben értetlen marad, ez nem von le semmit abból, hogy minden esetben az Egyháznak, mint a hívek közösségének hivatalos imáját jelzik, amely, mivel a benne élő Jézus Krisztus imájával egyesül, semmiképp sem hiábavaló. Más kérdés, hogy nem kellene-e egyes áldás szövegeket a mai ember nyelvére átültetni, egyes nehezen érthető szertartásokat megszüntetni, vagy időszerűbb tenni. Ilyen irányban történetek már lépések. Észrevehető az a törekvés is, hogy bizonyos áldásokat világias végezzenek, főleg a családon belüli és a hétköznapi élet egyes momentumai kapcsán. De egyre gyakrabban kapnak hivatalos megbízást is szentelményekre, például temetésre.

A legfontosabb és legcsodálatosabb az, hogy hogyan fogja át az Egyház áldásaival az ember életének minden mozzanatát, hogyan kapcsolja be annak a világnak áramkörébe, amelyben léte egykor kiteljesedik. Persze lehet, hogy a szekularizált társadalom, „a vallás magánügy” című dogma apostolai, az

IMASZÁNDÉKOK

Augusztusra

Folytatás

Amióta ember él a földön, igyekszik urálni a helyzetet, meghatározni a teendőket a maga és környezete számára. Amíg e törekvés a helyzet és körülmények adta következmény – ő a megfelelő ember a család, törzs, nép, nemzet vezetésére és védelmezésére – addig ez jó értelemben vett, felelősség tudatból vezetett vezéri szerep, aki a reá bízottakat vezeti, szabályokat és tilalmakat szab s egyben uralkodik a népe fölött. Eddig rendben lenne a dolog.

Helytelen lesz az irány, ha egy vezető-uralkodó ott szeretne előírássokat szabni, ahol arra nem jogosult. Ha ellenfeleit likvidáltatja vagy maga segít az öldöklésben – az élet feletti jogot akarja gyakorolni. Miután ezt a jogot senki emberfia nem kapja meg, bítorolni akarja. Mindegy, hogy népiirtásról van szó vagy egyesekről.

Olyan irányba is megy korunkban a dolog, hogy a magzatot, ha nem illik az egyéni tervekbe, el kell, illetve el lehessen vetelni, megengedetten. Itt ugyanúgy bítorolni akarja az ember az élet feletti jogot. Erre megfogalmaztak egy mondatot, ami első hallásra tökéletesen igaznak és helyesnek tűnik: „Az én hasam az enyém, azt teszek vele, amit akarok”. Ha a dolgok mögé nézünk, kiderül, semmi sem igaz ebből. Az ember testét is – lelkével együtt – ajándékba kapta és feladatként. Ez alól nem kivétel a hasa sem, azt is ajándékba kapta feladatként. Elétét is ajándékba kapta, ezzel kell élnie és boldogulnia jó és rossz tulajdonságaival, gyengeségeivel és előnyös tulajdonságaival együtt, kell értéket megvalósítania, ez ad értelmet létünknek. Egyben Isten jogát, aki az élet feltételén ura, kell elismerni.

A törvényhozóknak és a népek vezetőinek olyan törvényeket kell(ene) hozniuk, amelyek Isten uralmát elismerik az élet fölött és ezt kifejezésre juttatják a törvényekben. Különböző részben felelősek azokért a kivégzettekért és elveteltekért, akik az ő törvényükre hivatkozva, megengedtem tekintik az élet fölötti döntés jogát, pedig az egyességűdül Istent illeti meg. Törvények által fedeztet bűnök nem szűnnek meg a törvény beiktatása által. A felelősséget viselniük kell a törvényhozóknak-vezetőknek akkor is, ha a ténny nem tartják valóságnak, fennállónak. Nem ők döntenek el, Istennek mi a joga.

2.

A kínai keresztényekért, hogy – a nagy kínai hagyományok nyomdokain – járja át az Egyházat a szemlélődő élet mely evangéliumi lelkesége.

Minden természeti vallás megvalósít valamit Isten teljességéből, szeretetéből, szentségéből, lényegéből – a népesség helyi adottságai szerint. Kínai hagyományok nagyra értékelik a szemlélődést, amelyben a földi dolgok és problémák kicsitve zsugorodnak és Isten végtelenül nagy „Lelke” sejtetővé válik. Relatívva zsugorodik a mindandó, abszolúttá magasodik a maradandó.

Vallásunkban „gyengélkedik” a szemlélődés beágyazottsága, gyakran csupán az számít, mit és mennyit teszünk, szerzünk, építünk, kommunikálunk, beszélünk... Mindennek megvan a helye és értelme. Elmélyülés nélkül – a szemlélődés által – sok tett nem ér többet az akcionizmusnál. Imádkozzunk a helyes sorrendért: Isten és az Ő szemlése legyen az első helyen.

Fejős Ottó

ilyesmit nem nézik jó szemmel. De legalább mi, hívő keresztények ne hátráljunk meg, ne hagyjuk kiszorítani a Jóistent a mindennapi életünkben. A lelki és emberi elkorcsosulást akkor már nincs ami megállítsa. ■

Köszönjük, ha megújítja az Életünk előfizetését!

Hol vagy István király?

Vezércikkünk folytatása

A vadságot csak szépség győzheti le, a természetet csak a kegyelem képes megváltoztatni. Mindezek ismeretében, tudván, hogy ki volt István király, feltehetjük a kérdést...

2. Hol vagy István király? Hol a keresztény megoldás? Mit tegyünk?

a.) A magyar jövőhöz a kulcs nem az égből rejlik, persze nem is Brüsszelben, vagy a pesti parlamentben. Szent Pál a rómaiakat emlékezteti a régi tanításra: „közel van hozzátok az ige, ajkodon és szívedben van” (Róm. 10,8). Ilyen egyszerű. Ahol szeretet és jószág, ott van Istenünk, s vele a béke, az öröm és az élet.

A mai ünnepen nem elég a múltban barangolni, s a jövőről álmodozni. A jelent kell jól csinálnunk. Sokszor csodálom a nagy református pedagógusnak, Karácsony Sándornak optimizmusát. Kimutatta az úgynevezett magyar bűnökről, hogy azok magyar sajátságok. A széthúzás, a szalmaláng, a patópálkodás és a többi, ázsiai múltunk értékes öröksége. Szerinte ezek a határtalan pusztákon kifejlesztett harci taktikákból származnak, bölcsességet, ügyességet takarnak. Lehet, hogy igaza van a tudós professzornak, én azonban inkább azt mondom, a keresztény hit meg kifejezetten kéri, tegyük félre, legalább egy emberöltőre ezt a harcmódot. Kritizálni, ítélkezni természetesen kell, de nem egymást, csakis a tetteket, az elveket. A reklámoktól piszkított, hamiságoktól zagyvált világunkban csak így igazodunk el. Viszont van határa ennek is. Bolygónk nemcsak személerakódó. A politikai pártok jó részében karizmák sorjáznak. A legtöbbjének valami részletben igaza van. Nem volna szabad kizárólag „profil tisztítással”, a másik leleplezésével foglalkoznunk. Akit a Szentlélek szállt meg, az nem „divergál”, hanem minden erejével „konvergál”, összegyűjt, megbecsül. El kellene kezdeni az aranyosást, a szemcsék, a morzsák megbecsülését. A biblia tanít rá. Jézus szemében fontos volt az „i” betű, a vesszőcske is, szerinte még a farizeusoktól, az írástudóktól is tanulhatunk... (Mt 23,3), ha azok Mózes tanító-székeiben ülnek.

Óriási tehetség rejlik a magyar természetben. Kimutatták, hogy a dán királyfinak, Hamletnek tragédiájában, amit Shakespeare tízezer szóval írt meg, azt Arany János harmincezerrel fordította. Létszámunkhoz, körülményeinkhez képest, mennyi a tudásunk, bajnokunk, mi mindent kibírtunk eddig, s mégsem megyünk semmire. Nem azért, mintha a budapesti orvos szerinti „genetikai hiba” lenne a fajban. Beleborzongtam ebbe a badarságba, amikor először hallottam egyik vasárnap reggel a Kossuth Rádióban ... Mégha igaz lenne, se szabadna ezt kifecsegni. A beteg feladná a harcot, hiszen a doktor úr is megmondta, – átok ül rajtunk, s a politikai következmények beláthatatlanok lennének. A kényes Nyugat, amely teljes erejével védekezett például a kergető-ma-ha kórral szemben, azonnal kitiltaná a magyarokat a strandokról, nyilvános helyekről, újra épülne a vasfüggöny, hiszen a genetikai hibától mindenki óvakodna. Nem öröklési hibáról van szó, hanem az az igazság, neveletlenek vagyunk. Nekünk ezer év meg se kottyant a kereszténység körből.

A jelent kell jól csinálnunk, közel van a megoldás!

b.) A magyar ember büszke, érzékeny, értelmes. Petőfi így írja:

„Magyar vagyok. Természetem komoly,
Mint hegedűnk első hangjai,
Ajkamra fel-felröppen a mosoly,
De nevetésem ritkán hallani.
Ha az öröm legjobban festi képem:
Magas kedvemben sírva fakadok,
De arcom víg a bánat idejében,
Mert nem akarom, hogy sajnáljatok.”

A mi fajtánknak létfontosságú a jó szó, az együttérzés. Biztassuk egymást, mi valahányan, bizonyos értelemben, ahogy Móríczt írta, nem élhetünk muzsikász nélkül. Közülünk a leghasznosabbak a mókamesterek. Az emberiség legnagyobbjai a szentek, a művészek és a humoristák. Ők látnak át e világon és láttatnak egy különbet...

Nincs több időnk kalandozni, kurukodni. Otthon, Somogyországban egy átlag településen háromszor nagyobb a temető, mint a lakott hely. Újból döntünk kell Isten mellett.

Istvánnak ez sikerült. Elvontunk utáná kétszáz évig. Emeletjük máig az ország-felajánlását, csak azt feledjük, hogy az olyan, mint a misézó pap felajánlási gesztusa. Állandóan ismétlődő! IV. Bélának újból sikerült a sírból felhozni nemzetét. 1239-ben azt írta a pápának, szívesen válik áldozattá a hitért. Utánozhatónk, de előre tudnunk kell, nem lenne elegendő, magyarosan, egy lendülettel az életünket odaadni. Azt az életet, odaadottá is kell alakítani. Az pedig szüntelen helytállást, finom, hűséges lelkiéletet jelent.

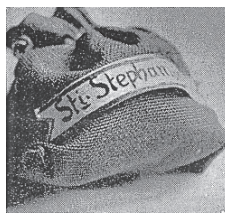
c.) A budapesti regnumi közösség egyik legendás vezetője, Emődi atya mondogatta a vészterhes időkben: nekünk annyi a munkánk, hogy nem érünk rá védekezni, de még vitatkozni sem.

El kell kezdenünk önmagunk és közösségünk rekonstrukcióját. Jelentem örömmel, hogy az elmúlt évtizedekben ez már sokaknak sikerült. A 70-es évektől országos lázzá, mozgalommá fejlődött a rendszeres és alapos, bennlakásos lelkipályakörmozgás. Eleinte kinn a hegyekben, elhagyatott kunyhókban, alföldi tanyákon, majd üres plébániákban, ma már sportsarnokokban sőt külön e célra épített új házakban. Csapatostól mennek fiataljaink a lengyel, francia, olasz zarándoklatokra, szívesen virrasztanak, saját szentírásuk van, amit naponta olvasnak... Lassan, de emelkedik a papi hivatások száma. Ezer jel mutatja, hogy az elvetett mag tényleg csírázik, szábra szökken (Mk 4,27). Szent István idejében 10 falu épített egy templomot, ma a KALÁSZ mozgalom jelszavát sokan váltják valóra. 10 falu épít egy közösséget. Az új közösségek – úgy tűnik – rájöttek a túlélés titkára: előbb lenni kell, aztán tenni. E az áll a belső életre és a külső aktivitásra, de érvényes más módon is. Előbb kezdenek a tiszta szerelmek, a maradandó, egészséges házasságok, s abból az ismét több gyerek, s csak a második fázisban indulnak az új egyházi hivatások.

Testvéreim, napszálla előtt sosincs késő. Jézus példájában Isten országa hasonlít a kovászhoz... (Mt 13,33). Ezzel kezdődik a tészta készítés, majd a kenyérsütés. A szakemberek szerint a várható végtérmeink mindössze 0,25

AACHEN ÉS A MAGYAROK

Ez az óarany tarsoly az aacheni dóm kincstárában lelhető meg. Pár év múlva 650 esztendeje, hogy egy cisztercita magyar pap, Henrik pilisi apát hozta ki

Ebben a tarsolyban kerültek Sz. István csontjai Aachenbe

Magyarországról Nagy Lajos király megbízásából. A tarsolyt az aacheni dómba kellett hoznia István első magyar király csontjai örök megőrzésére.

Aachen valaha Nagy Károly császár Európa-birodalmának fővárosa volt, francia nevén: Aix la Chapelle. A dóm ahová a magyar pap a szent csontokat hozta, egy elszűlyedt messzi Európa főtemploma volt, – a császár építette egykor, nehéz, az örökkévalóságnak szánt kőbaltívokból: sötét, súlyos, különös fenség a dóm szíve, ezerháromszáz

Szent István barokk szobra a magyar kápolnában

Szamosi József helyszíni tollrajza (1951 aug. 20)

éves. III. Leó pápa jött ide, és szentelte fel. A nyugati ércapu ma is a régi, eredeti, érintetlen sok más részlet mellett, pedig az 1945-ös harc ott dühöngött a kapu előtt. A sors megkegyelmezett a Dómnak, mely Európa szimbóluma.

Hogy lehet az, hogy a magyar király hamvai idekerültek? Az arany tarsolyba s a csodálatosan szép ereklyetartóba, mely lenn hallgat a kincstár üvegsekreányában?

Aachen = Aix la Chapelle a legmeszebb nyugati zarándokhelye volt a

%-a elegendő mennyiség az induláshoz. A magyar történelem folyamán, akárhányszor is fogyatkoztunk, akármilyen vész is leselkedett ránk, ennyien azért mindig voltunk. Most is vagyunk. Csak az a kérdés, hol vagyunk. Nem István királyt kell keresnünk, ő jó helyen van. Ő keres minket: ah hol vagytok magyarok... titeket István kíván! Ne bújtok palástja mögé. Kezdjük el újból, amit ő kezdett, hogy ma is élünkre állhasson.

A bajorországi Scheyernben az 1997-es Szent István ünnepen elhangzott szentbeszéd. Nyomatásban itt jelenik meg először.

középkori magyarságnak. Nagy Lajos király Európa dómjának ősi testéhez egy Magyar Kápolnát építtetett. Olyan ez ott valóban mint régi eresz alatt egy tapasztott madárfészék. Megvan ma is, *Ungarische Kapelle* a neve.

A kápolnának valaha két magyar káplánja volt. Ők fogadták s gondozták a Kárpátok alól, a Dunától jövő zarándokokat, – a kolostorok vendégszobáiban szálltak meg ezek, a városi levéltárban ma is megellehető a vendégeknyvben feljegyzett magyar nevek nagy sora.

A török idő alatt a zarándoklatok megszűntek, de a kápolna-felszerelések s liturgikus tárgyak: két aranyozott ezüstkehely, két-két ezüst ámpolna és gyertyatartó, mindegyiken Nagy Lajos címeivel, megmaradtak. Ugyancsak megvan a három fogadalmi kép: Mária megkoronázása és a két Madonna-kép, mindegyik keretén felváltva látható a magyar, az anjoui és a lengyel címer. A bizonyosan budai műhelyből kikerült ötvösművű keretek a középkori magyar ötvösművészet remekei. Nekünk legértékesebb és legbecsebb mégis a Nagy Lajos adományozta három ereklyetartó, közülük a kettőskeresztes csúcsíves tartóban – erre a művészettörténészek nem figyeltek – a középkori szalag felírása szerint: „De costas S. Steph. Hung. Regis I. Mi” első királyunk csontjai pihennek.

Az aacheni székesegyház mindig megüli augusztus 20-án Szent István király ünnepét, akkor is, amikor nincsenek ott magyarok és a szent ereklyéket is ünnepélyesen kiteszik.

Az eredeti gótikus kápolna a századok során sokat szenvedett, jó 400 évvel később az eredeti alapokon, de barokkos stílusban építették újjá és 1764-ben szentelték fel. A bejáratu kapu fölött a koronás magyar címer, a kápolna oltára fölött a Szent István rend keresztje látható.

Szamosi József

Szobor II. Szilveszter pápáról

Május 4-én avatták fel Varga Imre Kossuth-díjas szobrászművész II. Szilveszter pápáról készített szobrát a Budapesti-Kelenföldi Szent Gellért plébánián. Napjainkban, amikor egyre többet beszélünk az egységes Európáról, különösen időszerű a Szent István királyunknak koronát küldő II. Szilveszter (Aurillaci Gerbert) életművének vizsgálata: a szó mai értelemben is igazi európai volt, sokoldalú, művelt tudós, filozófus, politikus, királyok tanítója és tanácsadója. Sokat utazott és tanult, majd maga is tanított. Hatása szinte felmérhetetlen: ő hozta az arab számokat Európába, megalkotta az első hidraulikus orgonát, csilágásként modellezte a Naprendszer, szorgalmazta az egyenlő jogú európai királyságok szövetségét. Mindössze négy esztendeig volt pápa (999–1003), de ezen idő alatt megszilárdította a nyugati kereszténységet Közép-Kelet-Európában. A nagy pápa életét megismerve formálódott a gondolat 1997-ben: Magyarország ezeréves európaiságát egy új *Európai Kulturális Új* létrehozásával, a francia Gerbert Nemzeti Program európaiá szelítésével. Szilveszter pápa és a korabeli francia-magyar és európai kapcsolatok bemutatásával és újraértelmezésével lehetséges a legkönnyebben láttatni. Ennek jegyében került sor Esztergomban 2000 szeptember 14-17. között „Szilveszter útja – Európa útja” címmel egy nemzetközi konferenciára. MK

Madridi levél

BOTRÁNY

Akik szívünkön viseljük a tengerentúli missziók sorsát, bizonyára megdöbbenve vettük tudomásul az észak-amerikai National Catholic Reporter tudósításán alapuló sajtóhíreket a papok és fiatal apácák, novíciák viszonyáról, az előbbiekre visszafelé, a fogamzásgátló tabletták használatáról, sőt az abortuszokról. S az sem vigasztalt különösen, hogy mindez nem újdonság: a Nemzetközi Karitásznál működő Maura O'Donohue már 1995-ben jelentést készített a Vatikánnak, ha nem is verték volna. S a levélírónak eszébe is jutott egy s más. Valamikor régen olvasta, hogy egy afrikai faluban meg akarták lenni az újonnan érkezett hitértit, meg akartak győződni róla, hogy valóban férfi, mert semmi érdeklődést nem mutatott a női nem iránt. A pápa egyik első afrikai útja során pedig egy néger püspök büszkén mutatta be gyermekeit a szentatyának s kérte számukra áldását.

A beszámoló és a rá alapuló híreket követően több jelentés és nyilatkozat tisztázott egyet-mást. Az eredeti beszámoló például nem beszélt misszionáriusokról, illetve csak adatközlőként említette őket. Elsősorban néger világi papokról volt szó afrikai országokban, bár elvéve másutt is előfordultak hasonló esetek. Egy népes afrikai apácaközösség 29 tagja esett teherbe. A főnöknőt leváltották. A 80-as évek óta több országban az apácák nem hajlandók autón pappal egyedül útra kelni, mert félnek a visszaéléstől. Sok helyen egyházmegyei papok „ellenszöveget” kérnek fiatal lányoktól a rendbelépéshez szükséges bizonyítványokért, illetve apácáktól a közösség anyagi támogatásáért.

Spanyol papok, akik hosszabb-rövidebb ideig misszióban működtek, megkísérelték, hogy mindegyikük valamilyen magyarázatot adjanak. Az első s talán legfontosabb az, hogy az afrikai kultúrák, világszemléletek nem értékelik a papi nőtlenséget s általában az önmegtartóztatást, viszont annál inkább az utódokat. Az új ismerősek nem a családi állapota iránt érdeklődnek, hanem azt kérdezik, hány gyermeke van. A nőnek alant, szolgáló a jellege; a férfi felsőbbrendű, akit elutasítani nem lehet, még kevésbé, ha papi tekintélye van. Fontos szerepet játszik azonban egy gyakorlati megfontolás: apácáknál, novíciáknál nem fenyeget a féltelmes betegség, az AIDS veszélye.

Az elmondottak részben ellentmondanak egymásnak: a gyermekek értékelése és a fogamzásgátlás, sőt abortusz. A valóság azonban bonyolult, ume ezek „a nyugati kultúra” elemei.

A spanyolok azt szokták mondani, hogy „vannak bölcssei az Egyháznak”. Az évek múlása is bizonyítja, hogy a problémák orvosságát találni nem könnyű. Úgy tűnik néha, mintha különböző világokban élnénk. Bizonyíték rá Emmanuel Milingo volt lusakai érsek esete is: 71 éves korában házasságot kötött a Moon szekta szertartása szerint...

Sokan persze felhasználták az alkalmat a papi nőtlenség, a cölibátus bírálatára, vagy arra, hogy általában bírálják az Egyház „mereségét”. Minden esetre a probléma való, akár botrányról is lehet beszélni. Bízunk benne, hogy ezúttal is lesznek az Egyháznak „bölcsői”.

Rónai Zoltán

A névvel aláírt cikkek tartalma nem mindig egyezik a szerkesztőség véleményével.

DR. MEHRLE TAMÁS OP:

A „HIT ÉS ÉSZ KAPCSOLATA”
II. János Pál enciklikája

Befejezés

II. János Pál pápa nemrég jelenlegi kóriratában, több mint száz évvel XIII. Leó „Aeterni Patris” kezdetű enciklikája megjelenése után, szükségesnek érezte, hogy a hit és igazság mélyebb taglalását tervbe vegye. Érthető módon enciklikája folyamán arra a kérdésre igyekezett válaszolni, hogy mi haszna van a filozófiának és a teológiának kölcsönös együttműködésükből? A Befejezésben is röviden erre a kérdésre ad választ.

Újból kiemeli, hogy a teológiának és a filozófiának egyaránt kárára van, ha egymástól teljesen elválnak. A teológiának szüksége van a hitigazságok elmélyítésében a filozófiára és a filozófia, hálá a teológiával való kapcsolatának, kiegészítést kap tőle, hogy megnyíljon a kinyilatkoztatásban elének taruló radikális újdonságra és a teológiával mintegy együtt gondolkodva maga is gazdagodik. Nem anyagi előnyökre kell gondolnunk, mert a hit az értelem aktusa és az értelem szellemi képesség, tehát közvetlenül anyagiakban nem tesz gazdaggá bennünket. De a pápa joggal utal arra a tényre, hogy a nyugati világban nagy szellemi gazdagodás származott a kettő találkozásából, ami a természet-tudományokra is kihatással volt, és ennek következtében népek és országok fellendülését és jólétét is előidézte.

A pápa mint hívó beszél és mint hívó ítéli meg a világot. Mint hívó tudja, hogy Isten, aki egyben minden természetes igazságnak is a forrása, nyilatkozta ki magát nekünk és hogy ezért a természetfeletti és természetes igazság közt ellentmondás nem lehetséges. Vannak ugyan akik a pápát azzal vádolják, hogy körlevélben nem mindig következetes. Egyrészt hangoztatja a hit és az ész, a teológia és a filozófia autonómiáját, másrészt elvárja, hogy a filozófus, még ha nem is hisz, a hithez igazodjék. Néha azt kívánja, hogy együttgondolkodjék a hívővel, de hogyan gondolkodjék vele együtt, ha eleve nem hiszi, amit a hívő hisz?

Ezek az alaptalan vádak részben abból erednek, hogy manapság egy bizonyos Szentszék elleni ellenszenv divatos. A pápa bármit mond vagy ír, biztosan a katolikusok körében is egyesek támadni fogják. Másrészt az alaptalan szemrehányás onnét származik, hogy az illetők nem veszik a fáradságot, hogy a pápa kijelentéseit logikusan elemezzék. Ha a pápa körlevélét figyelmen kívül hagyjuk és filozófiai magyarázatait megfontoljuk, akkor lehetetlen észre nem vennünk, hogy bármennyire is hirdeti a hit és értelem, a teológia és filozófia kapcsolatának az előnyét, egyáltalán nem kényszerít senkit sem a hitre, nem mondja, hogy az Egyházhoz csatlakoznia kell. Ezt már csak azért sem teheti, mert az Egyháznak mindenkor tanítása szerint az ember a hit aktusában szabad és semmiféle magyarázattal, okoskodással senki sem kényszeríthető a hitre. Hallom az ellenvetést: No de a pápa nem kívánja, hogy lehetőleg mindenki, a filozófus is, megtérjen a krisztusi hitre? Pedig, igenis ezt kívánja és ezért imádkozik is. Ha nem kívánna ezt, akkor maga nem lenne igaz keresztény és súlyosan vétkezne.

De mindebben még sincsen semmi ellentmondás. Próbáljunk egy pillanatra a pápa lelke mélyébe tekinteni. Mint keresztény hívő, mint teológus, mint pápa, aki az egész katolikus egyház feje, hisz

az egyház évezredes tanításában, hisz a Credo, hisz Istenben, Krisztus megváltásában, az örök életben, tudja, hogy ő mint Szent Péter utódja Krisztus, egyházáért felelős. Szívvel-lelkel igyekszik, minden emberi hibái ellenére, hivatása szerint élni. Tudja, hogy Istenlő papi hivatást kapott, hogy tehát kötelessége Jézus parancsának megfelelően az embereket az evangélium útjára vezetni, mindent megtesz tehát, hogy szabadon ők is hívők legyenek és üdvözülhessenek. Ezt tette papi életében, ezt folytatja legmagasabb pápai tisztségében is. Nagy tudással és élettapasztalattal rendelkezik, a történelemből tudja, hogy a keresztény hit követése senkinek sem árt, de mindenki lelki és emberi hasznot meríthet belőle. Persze, hogy mindent megtesz, hogy az egyház a krisztusi igazság vonalán maradjon, hogy teológiájában is az igazi filozófiát használják, mely nem mond ellene egyetlen egy hitigazságnak sem. Tudván, hogy senkit sem szabad a hitre kényszeríteni a nem-hívőnek azt fogja mondani: Te szabad vagy, igyekezzél az emberileg felismerhető igazság útján maradni.

De én hívó ember lévén, csak arra kérlek, hallgassál meg, hátha úgy talárol, hogy az én hitem megfelel a Te igényeidnek, hogy nem mond ellen filozófiai tudásodnak, sőt talán lelked természetes titkos vágyainak is még jobban megfelelné. Ne legyél megfontolatlanul keresztény, kövesd szabad lelkiismereted szavát, talán egy szép napon Isten megérteti veled, hogy a krisztusi igazság az egyedüli felszabadító és boldogító igazság! Akkor majd cselekedjél lelkiismereted szava szerint. Nem leszel emiatt boldogtalan, inkább, merem ígérni, boldogabb leszel, mint amikor még nem hittél. Ha a pápa így gondolkodik, érez, cselekszik, talán kényszerít valakit a hitre? Aligha, inkább meg kell csodálni nyíltságát és bátorságát.

Körlevele utolsó bekezdésében a pápa még valamit elárul a hitéből, azt, hogy Mária hűséges fiának, tisztelőjének tudja magát. Mária örök példaképe azoknak, akik életüket az igazság keresésére szentelik. Ahogy Mária arra volt hivatva, hogy benne az isteni Ige megtestesüljön, úgy a teológusnak is a feladata, hogy észmunkájával lehetővé tegye, hogy az isteni Ige lelkében termékeny talajra találjon! E pontban is hivatkozhat II. János Pál pápa a keresztény hagyományra. A keresztény ókor szerzetesei meg voltak győződve, hogy Mária kell filozófáknak! „Philosophari in Maria!”- mondták.

Vége

Esző előtti

Sötéttek a hegy,
sötétzöld a sík,
mátyos az ég,
nem soká esik.

Tédrre hull a hegy,
leborul a sík,
az egész határ
most imádkozik.

Tédrre hull a hegy,
leborul a sík
és az arcokra az
első csepp esik.

Erdélyi József
(1897–1978)

Londoni levél

MEGSZÁMLÁLTATTUNK

A tízevenkénti népszámlálást az idei tavaszon Nagy-Britanniában is elvégezték, kézbesítették a nagy sárnya borítékokat, amelyekben többtucatnyi kérdéssel lapultak az ívek. A brit parlament elé terjesztett javaslatot némi vita után megszávták a képviselők, és így külön rendelet határozott arról, hogy az ország népe, – a felmérések történetében először – válaszolja meg azt is (nem kötelezően), hogy milyen vallású. Ha egyáltalán tartozik valamelyik felekezethez. A kérdésre felelve kipálhattuk a „keresztény” rubrikát, s ha óhajtottunk részletekbe bocsátkozni, ezt írásban toldhattuk meg azzal, hogy „katolikus”. A brit statisztikusok tulajdonképpen arra kíváncsiak, mennyire hódít tét a szigetországon az iszlám. Ugyanis az észak-angol iparközpontok és London elővárosaiiban van már néhány olyan elemi iskola, ahol a harminc fős osztályban magában üldögel egy-egy fehér gyerek, a többiek mind pakisztáni bevándoroltak cseméit.

Bizonyára milliók írták a kérdőívre vallásukat, de ez nem feltétlenül jelenti, hogy hűek az egyházukhoz. Új jelenség ez Európában, azon a földrészen, ahol a világméretben legnépesebb felekezet, a katolikuság központja van, s amely szülőhelye a legfőbb protestáns egyházaknak. Nagy-Britanniában a lakosságnak csak kevesebb, mint 10%-a megy el legalább havonta egyszer a templomba. Ki hinné, hogy Skandináviában még 3%-a sem. Afrika és Latin-Amerika volt gyarmatbirodalmi országaiiban fordított a helyzet, ott egyre több keresztény tölti meg vasárnap és a vallási ünnepeken a templomokat. Afrikában becslés szerint 1988-ban 106 millió katolikus volt, 1991-ben már 117 millió. Latin-Amerika katolikus hívőinek a száma 1988-ban 378 millió volt, 1999-ben 454 millió.

A nyugat-európai országok magyar felekezeti közösségei különösképpen az átlagtól, ezekben a hívők nem csak Istent keresik, hanem az anyanyelvén való közös imádkozás és áhitat alkalmait is, amire hozzájárul egy kis társadalmi élet. Például itt Londonban, a Mindszenty Házban, mise után együtt marad a templomba jöttek nagy része, teázásra, beszélgetésre. (Az asszonyok még tudnak jó töpörtyűs pogácsát sütni). A reformátusok a fiatalokat csábítják ping-pong lehetőséggel, hiszen Londonban és környékén ezer száma (!) dolgoznak angol szóra jött magyar háztartási kisebítők. Mivel Nagy-Britanniában a katolikus kisebbségi vallás, a magyar katolikus hívők ott is önazonosságukat keresve járnak rendszeresen misére, ahol nincs magyar pap és templom.

A statisztikai felmérések ugyanakkor azt mutatják, hogy az európai lakosság körében sokkalta nagyobb az Isten-hívők, mint a rendszeres templomba járók száma. S a katolikusok javarésze azért Hűsvétkor meg Karácsonykor elmegy a szentmisére. A megkérdezettek mintegy fele vallja magát Isten-hívőnek (az Egyesült Államokban 95%). Egy new yorki újságíró figyelte meg, hogy az amerikai elnök szájából természetesen hangzik, ha úgy fejezi be a beszédét, hogy God bless America, azaz Isten áldd meg Amerikát, s ezen a hallgatóság nem talál semmi kivételt, de például a német kancellárnak már felvetnék, hogy miért zárja ezzel a szónoklatát. Isten fogalma egy nemzet tudatában különös, de nem megfoghatatlan dolog. Szerencsére magyar himnuszunk 1844 óta változatlanul úgy kezdődik, hogy Isten áldd meg a magyart.

Az mindenesetre jellemző tünet, hogy míg a templomba járók száma mellett a templomban esküvő házaspároké is csökken, temetéshez a legtöbb család egyházi szertartást választ.

Sárközi Mátyás

Az Európai Papi Konferencia

München - Schönstatt április 30-május 3

Április 30-án jöttek össze a magyar lelkészek Európa országaiból, hogy az ott élő magyar lelképásztori feladatokról megbeszéléseket tartsanak *dr. Miklósházy Attila SJ* vezetésével.

Május elsején szentmisével és a püspök úr irányító mutató szavaival, valamint *dr. Németh László*, olaszországi főlelkész elmélkedésével nyitottuk meg a megbeszéléseket.

Rendkívüli mély benyomást keltett *dr. Tarján Zoltán* liturgikus sorozata. Tüzzel-lélekkel átítatott előadását a harangok eredetének ismertetésével indította. Így tudtuk meg, hogy St. Gallenben ideje alatt kezdett a harangozás szokása terjedni. A legrégebbi harang ma St. Gallenben található 615-ből. Am a harang mai napig kedvelt eszköz a kereszténységben. Szól és hív a harang az élet nagy állomásain... megéri a szívüket...

Az előadások nyomán betekintést nyertünk a lelképásztori ellátottságról. Sokan, igen sokan meghaltak! Betegek is bőven vannak, ezért mind nagyobb teher nehezedik a megmaradt küzdőkre. A túlterhelés mindjobban érezhető. Utánpótlásra csak nagyon szerény mértékben számíthat a magyarság. Ez okból élni kell a mind több engedménnyel és azon kell fáradozni, hogy legyen alkalmas személy mindenütt, ahol szentmisét, liturgiát végez a pap. Gondoskodjanak a lelkészek olyan segítőkéről, akik alkalmasak helyettesítő feladatokra.

Az elmélkedésben arra is rámutatott kedves püspök atyánk, hogy a feltámadás után Jézus tanítványainak megjelenve utasította őket az Ő tanításának továbbadására....Ez a tanítás, az igehirdetés a mi feladatunk. Jézus megmutatta az utat. Megmutatja ma is! Hiszen megmondta: „*En vagyok az út*”.

Az evangélium hirdetésében, arra is hivatottak vagyunk, hogy az „új evangélizációt” is vállaljuk, új utakat is találjunk! Az evangéliumot oda is vigyük, ahol nem hallottak róla. A mustármag törvénye ma is él és érvényes: nem lesz az rögtön hatalmas fává. Krisztus és az Egyház nevében beszéljünk mindig! Kövessük Jézus példáját: Nappal ígét hirdetett, éjjel imádkozott.

Ami a magyarságunkat illeti a nyugati tengerben az az, hogy ha kell módszert változtatva is integrálódhatunk ugyan, de ne asszimilálódjunk. Tudunk kell: A lelképásztori módszerek és eszközök használata más és más minden országban! Fontos, hogy őrizzük magyarságunkat! Ma, nyitottak a határok, a hivatalos ateista világ elbukott ugyan, ezért a mai nemzedéknél igény van a hitre. Ne vessze szemére senkinek a mai fiatal, hogy nem kapott elég lehetőséget, felvilágosítást megismerni azt a világot, amelyet az az idősebb generáció ismert.

„Magyar azonosságunkat arról ismerik meg, hogy igen erősen kötődik a Boldogságos Szűz Mária tiszteletéhez” – mondotta a befejező istentiszteleten Miklósházy atya. Amerre magyarokat találunk, ott jelen van a Szent Szűz tisztelete is.

Az is természetes, hogy Mindszenty hercegprímás egyéni, emberi, vallási magatartása, hősiesség helytállása és rendíthetetlen ragaszkodása eleven példaképként él népünk fiaiában. Ebben az évben van 30 éve annak, hogy a drága haza földjét el kellett hagynia. A rövid Róma-i tartózkodás után Bécsbe távozott. Innen látogatta a világon szétszóródott magyarokat. Kért, intett, bátorított és erősített

Miklósházy püspök a gallok földjén

2001. május 18-23.

Négy év után újra Franciaországba látogatott Miklósházy Attila a nyugati szórvány – magyarok püspök. Egyhetes lelképásztori körútján *Molnár Ottó*, pápai prelátus kísérte. Püspökünk Párizsban vendége volt *Fasang Árpád* UNESCO nagykövetség és felkereste Monseigneur *Jean-Michel di Falco*t, a külföldiekért illetékes segédpüspököt, aki egyben a párizsi érsekség média felelőse. Megbeszélésükön szó volt a világon szétszóródott magyarok lelképásztori ellátottságáról,

Miklósházy püspök atyát, hogy hat, erre felkészült hívőnek szolgáltatassa ki a bérálás szentségét. Szentbeszédében a püspök hangsúlyozta, hogy a Szentlélek ajándék, amelyet a jelenlevők többsége már megkapott, hogy a Szentlélek mindig jelen van közöttünk és működik bennünk. A szentmise végén a bérálkozók nevében *Hatala Izabel* mondott köszönetet. Püspök atyánkhoz szívhez szóló beszédet e szavakkal fejezte be: „*Kedves Püspök Atya, amikor más szétszórtság*

A Párizsi Magyar Misszióban

Képünkön bérálkozó fiatalok mögött *Molnár Ottó* főlelkész, *Miklósházy* püspök és *Ruzsik Vilmos* ny. főlelkész (félíg elakarva) látható

kiváltképpen a párizsi magyar misszió helyzetéről, a jövőre Torontóban sorra kerülő fiatalok világtalálkozójáról és a most Franciaországban „*Magyar*” jelszó alatt bemutatkozó magyar kulturális évről.

Ile-de-France magyarságával püspök atyánk május 20-án a vasárnapi szentmisén találkozott, amely párizsi tartózkodásának fénypontja volt. A szentmise kezdetén a hívek nevében, az egyháztanács elnöke, *Léh Tibor* köszöntötte főpásztorunkat, aláhúzá, hogy a párizsi Magyar Katolikus Misszió minden tekintetben Franciaország legjelentősebb magyar közössége. Nyílt ház minden jókaratú ember számára. Az ünnepi hangulatot emelte a Máltai lovagok jelenléte, a zászlók sorfala és a koncelebráló papság, közöttük *Ruzsik Vilmos* nyugalmazott főlelkész, *Bózsóki Gerő* ferences és *Juhász Ferenc* domonkos atyák. Az evangélium után *Molnár Ottó* plébános felkérte

hogy népünk fiai maradjanak meg a hitben, a magyar haza és nép szeretetében.

Miklósházy püspök atya kitért II. János Pál pápa a Dominus Jesus enciklikájára és idézte: Jézus Krisztus az Úr, az Egyetlen Üdvözítő, rajta kívül nincsen más. Erősítsük e hitünket. Ez a mi hitünk. Ehhez ragaszkodom és ezért hajlandó vagyok meghalni.

Jézus Krisztus meghívott minket. Barátai vagyunk! A boldogságos Szűz Mária adta Őt: Betlehemben szülte, majd elkísérte a keresztfára, amelyen meghalt, de harmadnapra feltámadt!!!

E hitben megerősödve, ezekkel a gondolatokkal fejezte be munkáját a magyar papi konferencia.

A konferencia rendezéséért külön köszönet illeti, a München-i magyar lelkész, Cserháti Ferenc plébánost, aki fáradhatatlan volt e konferencia létrehozásában.

Hegyi György, Bécs

Szégyenletes törvények

Az elmúlt hónapok során nyilvánosságra kerültek az európai értékek tanulmányozása céljából végzett közvélemény kutatás főbb eredményei. A két katolikus egyetem kezdeményezésére: Löwen (Belgium) és Tilburg (Hollandia) – mintegy 40.000 embert kérdeztek meg Kelet-, Közép- és Nyugat Európa majdnem minden országából azzal kapcsolatban, hogy melyek napjainkban számukra a legfőbb mérvadó értékek.

Egyfelől megnyugtató, hogy az európai népek polgárainak erkölcsi felfogása az elmúlt évtizedekben állandósult, stabilizálódott. 1981-ben és 1990-ben végeztek hasonló közvélemény kutatást. Az adócsalást, a korrupciót és az egyéb törvénytöréseket – mégha ezeket többen amolyan polgári csínytevésnek is tekintik – a legtöbben elítélik. Öröndetes, hogy a törvényhozás pozitív módon befolyásolja sok ember erkölcsi magatartását.

Másfelől kevésbé öröndetesek azok az eredmények, amelyek olyan területekről számolnak be, amelyeken a törvényhozás nem rendelkezik ugyan, de amelyeket néhány évtizeddel korábban még erőteljesen befolyásoltak a vallási és erkölcsi értékek: a társadalomban növekszik az erkölcsi engedékenység. Társadalmilag egyre inkább elfogadhatóvá válik a válás, az öngyilkosság, az eutanázia, az abortusz.

Micsoda fonák helyzet! Amíg pénzről és anyagiakról van szó, addig értékeljük a törvényeket, megtartásukat fitogtatjuk, helyénvaló a bűnüldözés, de abban a pillanatban, amikor az emberi életről van szó, az öregekről és a betegekről, a meg nem született gyermekekről, már nem vonaluljukká válunk és nem feszegetjük a törvényeket!

Hogy mindez milyen végzetes következményekkel jár, azt már napjainkban is tapasztaljuk: az angol parlament megengedte az embriók klónozását terápiai céllal, azaz embriókban sejtek termelését gyógykezelés céljából; a holland parlament megengedte a halálos betegek megölését orvosi beavatkozással, holott jól tudta, hogy ez a törvényt lovat ad azok alá, akik a testi fogyatékosok és öregek életjogosultságáról vitáznak, mert a betegbiztosító és nyugdíjintézetekben fogytán a pénz! Talán észre sem vesszük, hogy ezek után már az öregek és betegek valóban úgy érezhetik magukat, mintha a társadalom terhére lennének! A legfelsőbb francia bíróság meg egyenesen eldöntött, hogy jobb nem megszületni, mint nyomorékon és testi fogyatékosokkal világra jönni: Egy testi fogyatékossgal született vádlónak kártalanítási összeget ítélt oda, mert anyjának terhessége idején az orvosok nem ismerték fel fogyatékossgát, és ezzel megakadályozták azt, hogy anyja abortusszal „elvétesse”. A precedensből jogászai megfigyelők arra következtetnek, hogy ezután adott esetben a gyermek bármikor törvényre adhatja születi, mert nem „vetették el” – nem akadályozták meg a születését!

Az egyház az emberi élet sérthetetlenlenségét, az élet új kultúráját hirdeti, olyan életstílust, amely szem előtt tartja az értékek helyes rendjét, nem utolsó sorban a lét elsőbbségét a birtoklással, a személy elsőbbségét a dolgokkal szemben.

Cserháti Ferenc

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

Kecsmárné, Csernoch Ilona

(lelkési munkatárs)

Mindennapi kenyerek

Letapogtam magamról a hamut és be-
oldalogtam a szobába. Szerencsére szü-
lém semmit se vett észre, mert nagyon
bele volt merülve a Krisztusatyafiság
könyvébe. Odakuporodtam mellé a pad-
kára, a hóna alá fúrta a fejemet és
néztem, hogy mozog a szája: – Ő-rül-je-
tek-és-vi-gad-ja-tok-mert-a-ti-jutal-mat-
ok-bő-sé-ges-a-meny-nyek-ben.

A *voces paginarum* hamar elaltatott.
Mikor fölébredtem, még mindig ott
ültünk a padkán s a félhomályban is ki-
bírtam venni a szülém arcát. Most már
lecsukott szemmel, könyv nélkül imádko-
zott.

– Mindennapi kenyereinket add meg
nekünk ma...

– Édesanyám – állítottam be közé és a
jó Isten közé – mit vacsorázunk máma?

Először végigmondta a miatyánkot,
keresztet vetett, megcsókolta a könyv
tábláján a feszületet, aztán felelt:

– Háromfélt: kenyeret, hajat, bélit.

Azt mondtam erre, jobban szeretnék
csak kétfélét enni, úgy mint máskor.
Szalonnát, kenyérral.

– Jaj, gyermekem, a szalonna most
elment adóba – vette elő anyám a kanapé
sarkából az abrosszal letakart fél kenyé-
ret. – Örüljünk, hogy a mindennapi
kenyeret megadja a jó Isten.

Arról persze még akkor semmit se
tudtam, hogy minden államnak támasza
és talpköve az adó, s hogy annak a
malackának, amit karácsonyra vágunk,
az volt a hivatása, hogy féldalad szal-
onnájával fönntartsa az államot. A jó
Istenről azonban már tisztább fogalmam
volt. Tudtam, hogy ha akart volna, lega-
lább egy kis vajaját adhatott volna a
kenyérkéhez. No, majd ha apám hazajön
– gondoltam magamban. Oda volt
dohányt vágni Ring kapitány úrnak, és
mindig csak az esti harangszó vetette
haza. De soha anélkül haza nem jött,
hogy legalább egy kis nemzeti színű
árpacukrot ne hozott volna.

Félálomban voltam már, mikor haza
ért, de bizony semmivel se verte ki az
álmot a szememből. Csöndesen ült az asz-
tálnál, elmozdult egy karaj kenyeret,
megivott utána egy kancsó vizet és csak
akkor szólt meg, amikor pipára gyűjt-
ott. Akkor is csak annyit mondott:

– Az istene ne legyen ennek a rossz
háznak, legjobb volna felgyújtani, akkor
nem nyúznának az adóval.

Kicsit nyugtalan álomban volt, égett a
házunk, ropogott a nádtető, mint disznó-
pörköléskor a szalma.

Reggel, ahogy kisütötte a nap az álmat
a szememből, az első dolgom volt kisza-
ladni az udvarra, megnézni a nádtetőt.
Mevolt friss jó egészségben, a nagy
mohacsomók elevenen zöldelltek ki az
olvadó hóból...

– Más baj van itt – szólt meg bennem
a lelkiismeret. – A Lacika gombja miatt
fogta el a jó Isten a kenyereink mellől a
szalonnát.

Lacika a legrongyosabb szabó volt, aki
valaha e világban foltokat vetett a romlá-
snak indult nadrágokra és kabátokra. Már
úgy ötven felé járt; fehér férfiak akadoz-
tak a szakállába, de gyámoltalan és együ-
gyű volt, mint a gyerek. Ezért hívtam
Lacikának még én is, akit pedig ő mindig
„*fiatalember*”-nek szólított. Minden va-
sárnap eljött hozzánk vecsernye után és
lámpagyújtásig segített az apámnak Deák
Ferenccel szidni. Akkor föl-kászálódott és
a nyakamba akasztotta a botja kampóját:

– No, fiatalember, hogy kell szépen
köszönni?

– Éljen a negyvennyolc! – rikkantot-
tam el magam, mire Lacika elégedetten
megveregette a vállamat és megígérte,
hogy ha az Isten élteti, akkor ő nevel

belőlem olyan szabót, aki még atillát is
tud szabni, olyant, mint az övé. Azon volt
egy gomb, amihez fogható szépet nem
fogok látni ebben az életben. A gomb piros
csontból készült, de fekete karimával.

Hát ez a gomb volt az, amely két nap
óta az én ingem derekában lappangott.
Nem bírtam ellenállni a kísértésnek és
egy óvatlan pillanatban, mikor Lacika az
asztalra könyökölt, lesodortam a kincset
az atilláról. Meg kell vallanom, hogy a
bűntudat csak a gyomromon keresztül
ébredt föl bennem, de egy percig se
haboztam a jóvátétellel. Még aznap
délelőtt beosontam az öregtemplomba, s
az oltárterítő megcsókolásának örve alatt
odacsempésztem a gombot az Úr asz-
tálára. Talán egyszerűbb lett volna a
Lacika zsebébe csúsztatni, de akkor a jó
Isten nem tudott volna róla, s én vele
akartam a barátságot helyreállítani.

S azon az estén csakugyan azzal örven-
deztettem meg édesanyám:

– No, cselédem, kertészpecsenye lesz a
vacsoránk.

Hát az volt, de bicska nem kellett
hozzá. Kertészpecsenyének a sülttökök
csúfolja a szegény ember. Jó étel az
annak, aki szereti, de én hamarosan fel-
mondtam neki a barátságot. Visszakíván-
tam a mindennapi kenyeret, hajával,
bélivel. De bizony néha a hajával is be
kellett érni. Igaz, hogy amint kitava-
szodott, heti piacos napon zöldhagymát is
lehetett hozzá kapni. Ez volt a bérem
azért, mert Vak Máriának, a zöldséges
kőfának hazatoltam a piacról az üres
talicskáját.

Rossz esztendő járt, mostohán bánt
velünk a földesek. Amit meghagyott a
fagy, elverte a jég, aztán leégette a nap.

– Az idén aszalt cseresznyét termelt a
cseszényefa – vágta a sarokba esténként
az apám a posztó tarisznyát. Az is jó volt
nekem már akkor, a magjára száradt
cseszénye. Olyan szűkös volt nálunk a
kenyér, hogy egyszer színét se láttuk
három napig.

Éhesen döngtem az utcánk gye-
pes árokpartján, mikor a gazdag Dobákné,
a csirkés kofa, rámkialtott a muskátilis
ablakból:

– Te, gyerek, szaggass a malackámnak
egy kis papsajtívet ott az árokparton!

Szép, kövérlevelű papsajtok bodorod-
tak ott, a levelüket megszedtem a malac-
kának, én magam meg teleraktam a zse-
bemet szép kerek papsajtocskával. Abból
lesz énnekem jó vacsorácskám.

Gazdag Dobákné meg volt elégedve a
munkámmal. Nagy karaj fehér kenyeret
adott napszámba.

– Megállj, kenek rá mézet is – fordult
be a kamrába. De én akkor már kívül
voltam a kisajton és nekiestem a kenyér-
nek. De a falat nem ment le a torkomon,
mert megképzett előttem az édesanyám
sápadt képe.

De jó volna visszazagasztani – néztem
a megcsontult karajra, s belemarkoltam a
papsajtbá. Pedig most már nem volt
olyan jóízű, mint azelőtt.

Édesanyám azonban nem örült meg a
kenyérnek. Inkább sírva fakadt és vissza-
erőltette rám az ajándékom.

– Én már megettem a másik karajt –
vörösödtem el. (Azóta sem esett hazug-
ság ilyen nehezemre.)

– Anyám még azon erősködött, hogy ő
is vacsorázott már. Mégpedig bundás
gombócot. (Az meg a hajába főtt krump-
linak az ünneplős neve. Nem rossz étel az
se, ha só is van hozzá.) – Hanem tudod
mit? – törölgette meg anyám a szemét. –
Elteesszük a kenyeret apádnak. Szegény
ki lesz éhezve, ha hazaér a szőlőből.

– Azt már én nem értem ébren. A pap-
sajttól jó álma van az embernek, nem fek-

NYÁRI VERSEK

ÉRIK A GABONA ...

*Érik a gabona,
Melegek a napok,
Hétfőn virradóra
Aratásba kapok.*

*Érik szerelmem is,
Mert forró a szívem;
Légy te aratója,
Édes egyetlenem!*

1843

Petőfi Sándor (1823–1949)

NYÁRI DÉL

*Fényes, vakító, forró nyári dél;
Majdhogy ki nem gyúl fönn a házfödél;
Az ablak mind befűgöngyözve áll,
Hogy elbúhasson a riadt homály.*

*A fénytől kinn halálra üldözött
Homály meg is bú a négy fal között.
Álomrahívó csend van ott belül,
A légy se repdes, csöndesen elül.*

*A kút körül nagy lició-garád,
A vén kakas ott tartja udvarát,
Árnyék van ottan és finom homok,
Fészket fűdnek a tyúk-asszonyok.*

*A nyárfa ágán illegett elébb,
Most lenn a porban fürdik a veréb,
De párja pajkos, nyomban ott terem,
S tovább röppennek játsza, hirtelen.*

*Lankadt a kertben sok félénk virág,
De boldogan s büszkén virít a mák;
Gyümölcs a fákon fényesen dagad,
Pettyezve a sötétlő lombokat.*

*Szőlővirágzás most volt, a szemek
Ma még csak apró gombostűfejek,
De egy-egy fűrtől megláthatni már,
Hogyan növeszti a bogyt a nyár.*

*S a nyár vakítva ég és tündököl,
Hatalma éltet, szent hatalma öl;
De a halálban sem tesz soha mást:
Készíti folyvást a feltámadást.*

Vargha Gyula (1853–1929)

szi meg a gyomrát. Csak hajnalban
ébredtem föl a szóváltásra.

– Ne bánts, fiam, jobb lesz nektek
ittthon – hallottam az apám szavát. – Én
el vagyok kenyér nélkül is, ellát engem
az eperfa.

– No, minket se féltsen – kevélykedett
anyám, s belecusztatta a kenyeret a
tarisznyába. – Jó az Isten, ma is ad any-
nyit, mint tegnap. Hát éppen annyit
adott. Papsajtocskát, sárgarépácskát,
krumplikát. De még egy darab sajtocs-
kát is találtunk a láda fenekén. Ott felejt-
tődött még a télen, s úgy meg-
keményedett, hogy nem vette magába a
kést. Anyám örült is neki nagyon, mert
így az egészet nekem adhatta. Azt mon-
ta, az ő foga már nem bírja.

– Még akkor is a kővé vált sajtot maj-
szoltam, mikor este az apám hazaért a
szőlőből. Vigan csóvalta meg a tarisznyá-
ját: – No, Ferkó, találd ki, mit hoztam
neked? – Jaj, mit? Talán fűrjecsét? –
ugrottam fel lelkesedve.

– Nagyobb újság ez annál is – bonto-
gatta a tarisznya csücskét. – Nézd-e,
madár látta kenyér!

– Tulajdon az a kenyér volt, amit én
adtam anyámnak.

– Azóta tudom, mi az a „mindennapi
kenyerünk”.

Móra Ferenc (1879-1934)

NYÁRI DÉL

*Halvány- zöld rozsvetések
Halvány-kék ég alatt,
A forró déli szellő
Felettük elhalad.*

*Homokosan fehérülő
Kiegetett út felett
Hosszú, szálal kalászkok
Hajlongnak, intenek.*

*Ím látod, dél van, nyár van!
Tudod, ez mit jelent?
Boldogság fenn az égben,
A földön béke, csend.
1893*

Czóbel Minka (1855-1943)

Szinte teljesen elfelejtett költő, de az újabb iro-
dalomtörténet-írás kiemelten értékeli. Egyszer-
re négy nyelven kezdett verselni: magyar-,
német-, francia- és angol nyelven. Közben
Madách „tragédiáját” németre fordította,
Verseiben feltűnik a szimbolizmus (Ady előtti!),
ún. „rhythmicus prózája” is újdonság nálunk.

RÓZSA RÓZSA ILLATOZZ...

Részlet a "Carmen Heroicum" ciklusból

*Rózsa rózsza illatozz
harmatocsa harmatozz
göndör szellő göndörödj
ízes szíva gömbölyödj
csöpp katica sebítbe
mássz egy fűszál hegyibe
szállj repülj a hajnalig
mutasd a Nap hol lakik*

*gyalogút csak gyalogolj
búzavirág rám hajolj
piros pipacs pipacsolj
hajladozó szép mosoly
harsonázz csak harsonázz
kertjeinkbe nyári láz
mert nagyapám a kaszás
ki kezdi az aratást*

*nagyanyám megy utána
térddig jár a méntába
fonott haja harmatos
lába térdig pipacos
búzavirág a szeme
mintha nekem intene
ez a sarlós nagyasszony
hogy majd dalra fakasszon ...*

Pusztai Sándor (1911–1983)

A TÓ

*Zúg, harsog a tó tegnap óta; így
Harsog, háborog most már tavaszig;
nem nyugszik bele egy pillanattig,
hogy oda a nyár; így tiltakozik.*

Illyés Gyula (1902–1983)

ARATÁSBAN

*A búzát vágja sok szilaj legény
- marokszedő leány halad nyomukba -
a síma réz-öröcjük kipirulva,
És villog a nap kaszajok hegyén.*

*A rengő búza hódoló remény.
Tikkadtan fekszik lábaikhoz hullva,
mint fáradt gyermek, anyjára borulva.
És íhaték a kútya is, szegény.*

*Egy szomjázó legény hús fához lából,
jó hosszút kortyant öblös kulacsából
és visszaindul, várja a dolgot.*

*A nap forró haragja újraéled,
a homlokokról izadás csorog,
de gyűl a keresztre-kakott élet.*

József Attila (1905-1937)

Nyári furulyaszó

Hunyott szemmel ülök egy ligeti padon a délelőtti napsütésben, amikor váratlanul furulyaszót hallok. Pillanatok alatt a szárnnyára kap és röpi máris haza. Emlékszem, ilyenkor gyermekkoromban én már a szöke búzatarlókat jártam, hol malacokat terelgetve, hol meg libákat, de gyakran három tehenünket is én legeltettem a határban.

Mindig a Szüle készítette el és rakta a vászontarisznyámba a nagykaréj zsíros kenyeret és a kulacs vizet indulás előtt. Én meg a padlásokon talált régi kalendáriumot is melléjük csempészttem, hogy legyen mit olvasnom, ha megpihenek. Voltunk vagy hatan vakációzó parasztyerekek, gyepsori legénykék és leányok akik dél tájban a csordakútnál össze-
verődünk. Csodálatosak voltak azok a szikrázó nyarak. Még ma is bennem remeg tiszta szépségük. Erről üzen most a szívemben felcsendülő furulyaszó is, amit hallok.

Istenem, ez a furulyaszó! Ignác bácsi furulyázott nekünk olykor a csordakútnál, amikor arra vetődött és rövid időre közénk telepedett. Ignác bácsi a falu bolondja volt s naphosszat járta a tanyákat. Bármelyik tanyaudvarra beköszöntött, az asszonyok máris hordták ki neki a kötényük alatt, illedelmesen, a tegnapi maradékot. A bolond a kút kávjára ült

PITYPANG

*Nótában nem írnak,
Gomblyukba nem tűznek,
Nem tesz kirakatba
A virágos üzlet;
Mert te nem vagy ritka,
Mert te nem vagy drága,
Csak az árokpártól
Nézel a világba.
Mintha kis nap sütné,
Orcád oly szép sárga,
Te pitypang,
Te pitypang virágja.*

*Az urak, a dámák
Úgye rád se néznek,
Tán le is tagadnák
Az ismeretséget,
Pedig hogy meggyúrtunk,
Hogy agyontépáztunk,
Te kezes, te kedves
Falusi pajtásunk!
Hőfőhérléket
Szétfűjtük a nyárba,
Te pitypang,
Te pitypang virágja.*

*Ezennel én tőled
Bocsánatot kérek,
Köszönöm azt a kis
Könnyű gyermekséget,
Köszönöm, hogy itt vagy,
Lehajlok utánad;
Gyere, bemutatlak
A kaméliának;
Csak ne vess rá bátran,
Meztőlábos árva,
Te pitypang,
Te pitypang virágja.*

Szép Ernő (1884–1953)

ÚJ NÉP A PARTON

*Fürdőruhában széplépésű nő –
Jó alakja az eleganciája.
Hogy ideillik! Mily „előkelő”!
S mi mindent mond el, ahogy kisfiára
Pillantra elküldte:
„Hun mész te, Fercsi! Vigyázz, beeső!”*

Balaton 1949

Illés Gyula (1902–1983)

és bekanalazta a maradék levest, olykor még bukta vagy pogácsa is jutott neki. Aztán megköszönte, vizet ivott a vödörből és tovább ballagott. Olykor az is előfordult, hogy kisebb kerti munkákat vállalt. Összeszedte ilyenkor a hullott gyümölcsöt is.

Ígénytelen ember volt, sosem borotválkozott, ősz haja egybecsavarodott a szakállával. Halk volt a szava, mintha imádkozna. Amikor mesélt, csodálatos sugárzás volt az arca. Ilyenkor előkotorta a zsebéből a furulyát is, amelyet mindig magánál hordott. Előbb felnézett az égre, mintha keresne ott valakit, aztán keresztet vetett, majd lehunyt szemmel megszólaltatta furulyáját. Nem valami nótát fűjt, amit játszott az inkább fohász volt, ima, könyörgés, olykor kiáltás, rekedt és sikoltó, hogy aztán újra álmosító csobogással szelidüljön. Nemcsak mi, de a körülöttünk nyüzsgő állatok is áhítattal hallgatták. A tehenek ilyenkor mozgatták a füliket. A malacok megmerevedtek és elfelejtettek turkálni.

Amikor a furulyaszó lassan elcsendesedett, Ignác újra kinyitotta a szemét, megismogatta a hangszerét, majd szertartásos mozdulattal visszaraktak rongyos kabátja belső zsebébe. Mi némák maradtunk.

Emlékszem, egyszer azt mondta nekünk az áhítatos csendben: „*Gyerekek, ilyenkor mindig kívánjatok valamit... Gondoljatok valami szépre!...*”

Bakos Andris, a napszámos fiú azt mondta erre: „*Én a mamát szeretném látni még egyszer!*” A mamája akkoriban halt meg, tüdővészben. Ignác ránézett, átkarolta, majd megismogatta kócos haját. „*Nézz csak az égbe! Látod magasan azokat a felhőket? Azt a sebesen járó, amely most megduzzadt! Mintha ránk nézne. Úgy milyen ismerős?*”

Andris nézte, nézte, majd két könnyecsepp gördült le szeplős arcán.

„*Látom!* – mondta szípgögg. – Mondott is valamit a mama. Üzent!”

Mi többiek közben hiába bámultuk az alakját gyorsan változtató felhőt fölöttünk, nem láttuk Andris mamáját. Az üzenetét se hallottuk. Mondtuk is Ignácnak: „*Nem látunk mi semmit! Miért nem látjuk?*”

Mosolygott akkor.

„*Mert ti csak a szemetekkel néztek. Nem tudjátok, hogy az igazi csodát mindig csak a szívünkkel láthatjuk. Mert a csodaaaz belülről fakad...*”

Engem nagyon kedvelt Ignác. Talán azért, mert sokszor neki adtam a Szüle által tarisznyázott uzsonnámat. És mindig az én kulacsomból ivott legszívesebben. Olykor a magammal hozott foszlott kalendáriumba is belelapozott. De olvasni nem tudott.

Csak mesélni. Ilyenkor maga is izgalommal telítődött, hadonászott, harcba szállt a mesehős igazságáért és mindig legyőzte a gonoszt. Amikor középiskolába írtak és a közeli városba költöztem, kikísért a vasútállomásra. Ültünk a váróteremben és amíg várunk a vicinális érkezését, furulyázott nekem. Így búcsúzott tőlem. Többé nem láttam.

Azóta több mint hetven esztendő suhant el fölöttem sok-sok viharral. De így aratás idején, amikor haza gondolok a falumra, mindig eszembe jut Ignác, a bolond. Talán ezért hallok a furulyaszót is. Azt a régit. Mert ma már megértem az üzenetét az ellobbant régi nyaroknak. Igaza volt Ignácnak. A csodák belülről fakadnak.

Illés Sándor, Temerin

Kis nyárban - nagy árnyékok alatt ...

Ötéves kisgyerek voltam, sokat kacagtam és pendelyeckében jártam. Volt egy kicsi húgom is, három éves, kékkantusos. Pösze volt a haja és pöszen beszélt. Pöszen, de azért szakadatlanul. Nahát, mi ketten jártunk, ketten szöktünk hazulról és ketten kerestük az örömet.

Kinn a tanyán valahol ürgelyuk volt. Naponta megnéztük. Igen, mert édesanyánk azt mondta, hogy abban benn az öröm lakik s aki azt egyszer meglátja, annak olyan szép virágos szüre lesz, mint a Bagosi Imrének, a gulyásbojtárnak. Na, lestük hát! Bizony lesegettünk.

Egyszer, úgy Pünkösöd táján az édesanyám vette a kaskáját s a reggeli harmatban elindult át a gyöpon Szalontára és azt mondta, hogy ő majd onnan küldi az örömet, csak mi várjuk türelemmel a lyuknál. Mikor már a kendője piros színét is megette a messzeség, én meg a kis húgom leguggoltunk az ürgelyuk mellé.

– *Hallgass, kicsim* – mondtam a húgomnak – *mindjárt jön az öröm.*

Csend lett. Hallgattunk. A nap sütötte a hátunkat, bogarak zümmögtek. Messzi a délibábban a gulya-, meg a falka birka lábál felfelé lubickolt a fényben. Örömmünkben, hogy várhatjuk az örömet kisnyárban pünkösöd előtt.

És az öröm megjött. Villámgyorsan pattant ki a lyukból, tündöklő, tiszta gyöngyszeme égett, két lábon állt s az elülő lábain reszkettek a körmök. Egy pár pillanatig állt. Nem is lélegzett. De a borzalom rácsattant kicsi agyára s felgyújtotta benne a cselekvést. Menekült. Vissza a lyukba. Egyetlenegy mozdulattal, fejfel vissza, bojtos farka csapódott s hátsó körmeivel felénk rúgta a port.

Elűnt ... Ürge volt ...

Pihegtünk ... Tücsök ugrott. Csend volt.

Gyep, fa, tanya, árokpárt, délibáb, mint egy fényesen forgó nagy karika gurult felénk s mindezek tetején ott lángett az öröm: két gyöngyszem, a reszkető körmök s az imbolygó fenyegetés: a bojtos fark.

Már lélegzettünk, már fogtuk egymás kezét s aztán usgyi: neki a nagyvilágnak. Az öröm kiesett a kezünkől s úgy emlékszem, többé nem vártuk a lyuknál ...

Mi: én meg a pösze húgom futottunk, el az örömtől, el a tanyától, át a gyepen új öröm felé. Ott legelt, nem messze a falka birka. Apám egy dombon feküdt. A szívünk dobogott, repült a kék kantus, lengett a pendely, tüzelt a nap s mosolygott az ég.

Át a roppant legelőn két kicsi virág ingott: egy kék, meg egy fehér. Az égen felhők, a gyepen virágok, a dombon meg apám.

Odaértünk. Reszkettünk. Mellérogtyunk.

– *Jaj, apám, megesz minket az öröm* – motyogott Pösze.

A nagy kemény apám felült a dombon. Mosolygott.

– *Hogy az öröm megesz?!*

– *Igen, megesz minket ... nagy farkája van ... Olyan ni!* – Kicsi virágszár kezével mutatta is.

A nagysipkás apám most már nevetett. Közelbúttunk hozzá. Kacagtunk neki. A térdére másztunk, leszedtük a sipkáját.

A dombon virág volt, libavirág. Rengeteg.

És örültünk nagyon, hogy örömmünk van, és hogy apám is örül.

Egyszer csak felállt apám s intett Pöszenek.

– *Gyere elő!*

Pösze totyogott. Én csupa kérdőjel

voltam.

– *Én is?*

– *Te is!*

S már ott ültünk vállán az apámnak, mint két virág a barna gallyon.

Valami nótát dúdolt apám, szilajat, szöveg nélkül. Dúdolt és táncolt. Roppant csizmája alatt rengett a domb. Forgott szilajon. A két kezével magasra tartott bennünket, mint magát a fa. S körül a legelőn birkák legeltek, bíbicek ríttak s közepén egy kicsi dombon egy zord pásztor táncolt. Aztán letett bennünket. Leült. Nem táncolt többet. Kiejtette kezéből az örömet. Hiába kacagtunk neki.

Az égre felhő bolygott. S ültünk csak a dombon, a virágzó gyepek közepén hárman, öröm nélkül, kis nyárban, nagy árnyékok alatt.

Sinka István (1897-1969)

Nyári vihar –a jászeső

Hetek óta csepp eső sem esett. A föld repedezett, kisárgult a mező, az akácfaikat vastagon lepte be a por, nem is zöldnek, szürkének látszódtak.

Egy kora délután, Mihállyal állok a tanyájuk előtt. Reménykedve kémlelek a távolba, ahol már sötétedett az ég, különös, vastag fekete-barna felhők gomolyogtak, gyülekeztek s vonultak felénk.

– *No, végre, jön az eső* – mondom.

– *Nem eső az, fiatalúr. Csak jászeső* – igazít helyre a Miska.

Először hallottam a szót, hirtelenében nem is értettem. Egyelőre rekkendő hőség van, fülledt csend, a tücsökhgedű is hallgat. Semmi sem mozdul. Fűre lapul a puli is mellettünk.

Furcsa volt. Vihar készült, de nem villámlott és nem dörgött az ég.

Váratlanul tört ránk a vihar. Orkánál, mindennél rosszabb: száraz homokvihar volt. Ilyen lehet a Szánum a Szaharán. Aztán hozzánk ért a sötét homokfüggöny és elszabadult a pokol? A homokot a szél arcomba vágta s a homokszemek egyszerre, mint millió éles tű csapódtak, valósággal befúródtak az ember bőrébe; egy pillanat alatt tele lett a fülem, szám, szemem, az ingem homokkal.

Nos hát: ez a jászeső. Komisz dolog, tönkre teszi a gyümölcsöt, a dinnyét, paradicsomot, mindenbe belemar, minden teleszór s belevágódva a gyümölcsök gyenge húsába, megmarad a helye, a szőlő, meg a barack is sepleős, lesz, varacsok és tönkre megy. Úgy jön, ez a vihar, mint a többi őselem: az áradás, a tarlótüz. Nincs ellene védekezés...

Jászesőt még egyszer értem meg. Kecskemétről kerékpároztam haza Ágasegyházra (kb. 25 km.) Köncsög után az országúton oldalba kapott a homokvihar s ahogy télen a hó, most homokfúvások támadtak pillanatok alatt az úton, nincs az a jármű, amelyik átmegegy rajtuk. Engem persze mindjárt kerékpárostól ledöntött a szél, amellelt alig láttam a kellemetlen, sűrű homokosóben. Szerencsémre a közelben volt egy tanyaház, ahová nagy nehezen bemenekültem.

Hát ilyen a jászeső.*

Szamosi József

*

A kunok mondják így. Ami kellemetlen, azt a jászok nyakába varrják. Ellenpélda: a tétlenkedőre a jászok, mondják: Ácsorog, mint a kunok ebe a csorva homokon.

A „POGÁNY SZENT” HALÁLÁNAK ÉVFORDULÓJA

Jézus születésének 2000 éves, a magyar államalapítás 1100 éves, és a keresztény királyság megalapításának 1000 éves évfordulója után méltó megemlékezésünk ebben az évben egy negyedik – megrendítően tragikus, egyszersmind lélekemelő – eseményről is, amelynek kerekén 2400-ik évfordulója erre az esztendőre esik.

Kétezerévszáz évvel ezelőtt, Kr.e. 399-ben halt meg Szokratész, a görög és az egész nyugati filozófia atyja, Platonnak – Arisztotelész mesterének – barátja és tanítója. Ők hárman jelölték ki azt az utat, amelyen a „bölcsség” szeretete és a gondolkodás tudománya évszázadokon keresztül haladt, míg nem összeolvadt a kultúra latin folyamával, hogy együttesen képesek legyenek a hamarosan megjelenő keresztény igazságok megfogalmazására és egyre mélyebb kifejtésére. E folyamat élén kétségkívül „a nagy triász”, a három szellemóriás áll, első helyen a különös életmódot folytató Szokratész. Életét teljesen egyéni stílusban élte, már-már remete módjára. Volt egy legyűrhetetlen szenvedélye: szeretett beszélgetni. Bárhol, bárkivel, bármilyen témáról. Mivel – saját állítása szerint ő maga semmit sem tudott – többnyire csak kérdegette beszélgető társait, míg végül egy többnyire erkölcsi természetű igazságra bukkantak.

*

Szokratész húsz évvel Miltiadész perzsák felett aratott marathoni (Kr. E. 490), és tíz évvel Themisztoklész szalamiszi győzelme (Kr.e. 480) után, 469-ben született Athén-ben. Apja Szophroniszkosz, szobrász volt, és fiát is annak tanította; anyja Phainareté, bábaasszonyok mesterségét űzte.

Életének hetven éve Athén történetének tartós aranykorát – a váratlan és gyors bukásig – öleli át. Mintha a perzsa fenyegetést végleg elhárító győztes háború után az önértetében, hatalmában, gazdasági és katonai erejében megpolitikai befolyásában megerősödött athéni birodalom – ami tulajdonképpen a városállamból és a hegemoniáját elismerő – kisebb-nagyobb szövetségeinek elég gyakran változó összetételű csoportjából állt – megengedhette volna magának „a szellem luxusát” is. Ez volt csaknem negyven évig az állam élén álló, már életében „olimposzínak” nevezett Periklész kora, amelyhez fogható kevés akad a történelemben.

Olyan század ez, amelyben nyüzsgönek a zenik. Drámaírók: Ajszchilosz, Szophoklész, Euripidész, Arisztophanész; szobrászok: Pheidiasz és Myron; építészek: Kallikratész és Iktinosz, a Parthenon alkotói; történetírók: Hérodotosz és Thukydész; a már említett filozófusok, írók, költők festők, stb., minden műfaj legkiválóbbjai. Mindennek hátterül a híres athéni demokrácia szolgált, a „népuralom”, a maga sajátos intézményeivel, hivatalaival és politikai apparátusával, működésének központi eszméje

az volt, hogy a közügyek intézésében és az intézés ellenőrzésében valamennyi athéni polgárnak részt lehet, és részt is kell vennie. Egy csomó hivatal választással vagy sorsolással töltött be. Az intézmények csúciszerve az általában naponként ülésező népgyűlés volt; hatásköre a köz- és magánélet minden részletére kiterjedt. Az állam erős volt és gazdag, a hangulat bizakodó és toleráns. Senki nem vette zokon, hogy délelőttönként jó nevű családokból származó dologtalan ifjak jelentek meg a piacon és derűs beszélgetést kezdeményeztek hol ezzel a bölcsgessel vagy pékkel, vagy azzal az ügyvéddel vagy szónoklat-tanárral, akiket akkor szofistáknak hívtak.

Az ifjak egy tömpeorrú, köpcös kopaszodó, szakálás férfi körül csoportosultak, aki egy agyon mosott kintont hordott lógó vállain, és az utcán is meztelbél járt. Igazi csodabogárnak látszott. Az ilyenekből mindig akadt néhány a piacon hullámozó tömegben. Tulajdonképpen jól beilleszt a piac, az agora tarkabarka sürgésébe. A jó nevű családokból származó ifjak a legnagyobb tisztelettel vették körül, mintha a tulajdon apjuk lenne. Véleménye kinyilatkoztatás számba ment. És hát miről is tudtak nap-hosszat fecsegni? Olyan semmiségekről, mint hogy mi az igazság, az igazságosság és a bölcesség, miben leledzik a jóság, mi az élet értelme, kire nézve kötelező a törvény, és ezekhez hasonlókról. Egy szóval: milyen elvek szerint kell élnünk?

A csodabogár hovatovább híres ember lett az egész görög világban. A dódonai jósónak úgy nyilatkozott róla, hogy az „igazi erőny”, amit Szokratész tanít Athénben; a delphoi Pythia pedig „minden ember legbölcsebbikének” nevezte.

*

Szokratész módszere tehát a dialógus, a párbeszéd volt. A kérdések és feleletek dialektikus egymásutánjában vezette rá beszélgetőpartnerét az igazságra, a feldobott fogalom tartalmának bővítése vagy szűkítése eredményeként. „*Azt teszem – mondta – , amit anyám, a bába-asszony művel: kérdéseimmel segítem megszületni a keresett igazságokat*” Úgy vélte, a rossz gondolatok és hibás cselekvések a belátás hiányából, a téves ismeretekből fakadnak. A téves ismeretek forrása az önismeret hiánya. „Ismerd meg magadat!” – ajánlotta sokaknak a delphoi templom homlokzatára vésett figyelmeztetést.

Fontosnak ítélte az erkölcsi fogalmak meghatározását és – ezek alapján – életünk megjobbítását: ami kétségtelenül közel viszi eszméit a keresztény értékekhez. Igazi „anima naturaliter cristianan” – természeténél fogva keresztény léleknek tekinthetjük. És misztikus volt, mely állítás eléggé szokatlan egy pogány filozófus esetében. Állítja, hogy „az istenség” egy belső „daimóni hang” formájában időnként megszólalt benne, és felvilágosította valamilyen fontos kérdésben, megparancsolt, vagy éppen megtiltott valamit. Platon írásából úgy látszik, hogy nem támadta a görög politeizmust; a hitregék, mítoszok és hősmondák alakjait, mint a klasszikus kor számos tisztultabb szelleme, „az istenség” tulajdonságait megjelenítő allegóriáknak fogta fel.

Módszerének újdonsága, gondolatainak mélysége, erkölcsi komolysága és makulátlan jelleme közvetlen követőin túl is páratlan vonzerőt gyakorolt és gy-

korol ma is az utókor minden nemzedékére. Cicero szerint ő volt az első, aki a bölcsekedést az égből a földre hozta, bevezette a városokba és az emberek házaiba, hogy mindenki megtanuljon ismereteket szerezni az életről és az erkölcsről, a jóról és a rosszról.

A középkorban „pogány szentnek” tartották; megbecsülését csak növelte, hogy tanítványának, Platonnak számos gondolata Szent Ágoston filozófiájában is felbukkan. „*Az igazság vértanúja volt, aki meg tudott halni tanításáért, mint Jézus...*”, írta *Földi József* piarista 1905-ben írt könyvében. Mert az igazság és az igazságosság, a jó és a rossz kutatójának hamarosan a gonosztevők halálával kell meghalnia.

*

Az athéni demokrácia sem volt azért fenéki tejfel. Nyilvánvalóan másként fogta fel és eltérően ítélte meg a saját és az ország bel- és külpolitikai érdekeit egy kétkezi munkás, egy néppárti iparos és az arisztokraták pártjának egyik-másik hangadója. Márpedig kartávolságra ültek egymástól a népgyűlésben, és azonos jogokkal rendelkeztek a választás, és a választhatóság, a törvény javaslattevés, a vádemelés tekintetében. Az ilyen vegyes embercsoportok működésében rendszerint hasonló okokból fakadó zavarok mutatkoznak.

A felsőbb rétegek számára óriási előnyt jelent a tanultság, a szónoki képesség és ezzel a hasonló készségekkel nem rendelkező tömeg manipulálásának lehetősége. A tömegben rendszerint jelen van a gazdagabbak elleni osztálygyűlölet és irigység, ami könnyen egyesítheti az egyébként nem mindenben azonos érdeki csoportokat. A népgyűlés hosszadalmas és gyakran értelmetlen szócáták színterévé vált. Sokszor már nem is tudták, lényegében miről is folyik a vita; még kevésbé azt, hogy „mi az igazság”? Sokszor megesik, hogy az „igazság” marad alul. Tényleg: mi az igazság? – nem lehet tudni, mondják a kor „filozófusai”, a szofisták, akik persze nem filozófusok, hanem, legjobb esetben is, szónoklat tanárok, kiknek legfőbb céljuk az, hogy tanítványaikat kioktassák, hogyan lehet bármiről bebizonyítani, hogy igaz, vagy ha úgy tetszik, hogy nem igaz. Tökéletes erkölcsi relativizmus alakult ki, ami lassan átjárja az athéni szellemi életet is és hamarosan megérleli keserű gyümölcsét.

A népgyűlés nagy gyönyörűséggel gyakorolja a hatalmát. Embereket emel fel és taszít a mélybe. Ez utóbbi funkcióját különösen élvezi. Vád alá helyezik és számúzik Miltiadészt, a marathoni hőst, Themisztoklész, a szalamiszi győztes tengeri csata vezérét, a szertelen és a népgyűléssel ellentétbe keveredett Alkibiadészt, Szokratész egykori tanítványát, Thukydideszt, a történetíró, vád alá helyezték magát Periklész is, mivel a feleségét, Aszpaziát – aki nem volt athéni polgár – engedély nélkül vette feleségül, a szobrász Pheidiaszt azzal vádolták meg, hogy aranyat és elefánt csontot lopott Athéné Parthenosz szobrának készítésekor.

És Kr. e. 399-ben vád alá helyezték Szokratészt, nem népgyűlési határozattal, hanem három magánvád – Ahytosz sztraténosz – katonai parancsnok – Melethosz költő és Likon ügyvéd feljelentése alapján. A vád „*az ifjúság megromlása és új daimóni dolgok behozatala*”

volt. Mi történt? Hogyan vádolhatták meg e súlyos bűnökkel Szokratészt, Athén valaha legnépszerűbb polgárát, a rokonszenves filozófus „csodabogarát”, aki úgy hozzátartozott a piac utcaképehez, mint a zöldegesek, pékek és mészárosok. Kinek állt útjában? Ki és milyen előnyt remélt elveszejtésétől?

Kr. e. 433-404-ig, Spárta és Athén között 29 esztendőn át dúlt az un. peloponészoszi háború. Számos győzelme ellenére végül is Athén maradt alul. A bukás az egykor 200 szövetséges városállamból álló athéni birodalmat egy kivérzett és elszegényedett várossá tette. A győztes Spárta kemény békefeltételeket diktált, és visszasegítette az oligarchákat a hatalomba. Az oligarchák és a demokráta pártjai nyomán véres polgárháború tört ki.

Egy időre a „*harminc zsarnoknak*” nevezett oligarcha csoport ragadja magához a hatalmat, Kritiász vezetésével. Ezek bukása után olyanok kezébe került a vezetés, akik azt gondolták, ismerik a régi dicsőség helyreállításának receptjét. Katonás rendet kell teremteni az államban. Egyenes gondolkodásra és beszédre kell szoktatni az embereket. Nem szabad megengedni a vallásos hit és a szokások megsértését. Vesszenek a szofisták, a szavak csúrés-csavarásának mesterei! Vesszenek a naplopók! Ha új Athént akarunk felépíteni, mindenki vegye ki a részét ebből a munkából. Egyszerűen kell élni és szorgalmasan dolgozni. Újja kell szervezni és fel kell szerelni a sereget és a hajóhadat. Ha ezek az erények nem mentek volna veszendőbe, Spárta sosem kerekedett volna felül! A felelősöket fel kell kutatni és meg kell büntetni... Mindenki azt követelte, derítsék fel a felelősöket, és példásan büntessék meg őket! Hogyan sülyedhetett egykori szellemi nagysága és anyagi ereje, hogy ez a katasztrófa bekövetkezhetett?

Kétségtelen, hogy Szokratész nem illett bele az új Athén nyújtotta összképbe. Igen, megrontotta az ifjúságot: hát nem volt a tanítványa Alkibiadész, akiből hazaáruló lett? Talán nem tartozott egykor barátai köréhez Kritiász, a „*harminc zsarnok*” vezére? És ez a Platon is gyanús alak, hiszen ő is Kritiász unokaöccse. Milyen mester az, aki ilyen tanítványokat nevel? – És nem hisz az istenekben! Külön véleménye van az égi és alvilági szellemekről. Azt állítja, hogy időnként „daimóni hang” szólal meg benne, amiket senki sem hall, csak ő... És hát szofista, aki a többi ál-tudóssal együtt megfertőzte Athén erkölcsét... és naplopó, a felesége, Xantippe, munkájából, meg gazdag barátai adományából él... csak sétál és fecseg és fecseg...

Kr. e. 399 tavaszán az 501 tagú népbíró-ság 5 szavazatkülönbséggel bűnösnek minősítette és halálra ítélte a filozófust. Barátja Kritón megszervezte a menekülést, de Szokratész nem volt hajlandó megszökni. Mi lenne az államból, ha a polgárok nem teljesítenék a felsőbb parancsait? Miután imádkozott, barátait jelenlétében, filozófushoz méltó nyugalommal és derűvel itta ki a mérge poharat.

A kinyilatkoztatás ismerete nélkül, az „*istenség*” adományának tekintett sugallatok meg a saját erkölcsi erőfeszítései révén a legmagasabbra jutott, ahová egy pogány bölcs eljuthatott. Méltán tarthatjuk őt „pogány szentnek”.

(A szerző „Szokratész utolsó levele” c. életrajzi regénye kapható és megrendelhető az ECCLESIA Könyvesboltjában 1053 Bp. Ferenciek. tere 7. T: 3-173-010)

Víz László, Budapest

Vigasz

Nincs más megnyugvás, csak a munka.
Végül a sir előtt sincs más igaz vigasz,
más értelem, más menedék, csak az:
elvégezted, mit kaptál vala részül.

Illyés Gyula (1902-1983)

Egy terrorszervezet története

Kiszely Gábor könyve

A rendszerváltás éveiben és azóta is több cikk, tanulmány tárgyalta a 4 évtizedes kommunista diktatúra módszereit, de Kiszely műve az egyik első, hiteles dokumentumokra épült munka; amely még mindig nem teljes felmérés. Annál is inkább nem, mert 1990-ben a világ bolsevizmus bukása után mindent elkövettek, hogy a legfontosabb kompromittáló dokumentumokat megsemmisítsék.

Az ÁVO borzalmait túlélők legnagyobb része fizikailag, szellemileg tönkretett áldozat, és akik még élnek, még mindig félnék. A testileg – lelkileg roncsra vert áldozatok annyira meg voltak félemlítve, hogy alig mernek beszélni róla.

Egyik ilyen áldozata volt a kommunista diktatúrának dr. Matheovics Ferenc, pécsi ügyvéd, Barankovics-párti képviselő, akit mentelmi jogának semmibevételével tartóztatott le az ÁVO és hurcolt el ismeretlen helyre. Sokáig a hozzátartozók sem tudtak róla, – 19 évet töltött Rákosi illetve Kádár János börtöneiben.

Amikor a Kádár rendszer kvázi-liberalizálódás jegyében az emigránsoknak is adott ún. látogató-vízumot, – jó kemény valuta ellenében –, én is vállalkoztam hazalátogatásra, elsősorban azzal a céllal, hogy 17 év után láthassam 91 éves édesanyjamat a somogyországi szülőfalumban. Egy későbbi másik hazalátogatásom alkalmával Pécssett látogattam meg Matheovics Ferencet, aki akkor már szabadlábban volt, de rendőri felügyelet alatt állott. Döbbenetes volt a vizontlátás! Alig ismertem rá. Megöregedett ráncosképzű megtört ember állt előttem, akinek revéget, bánatos szemeiből hiányzott a régi fény. Kérdéseimre alig válaszolt. Tőlem sem kérdezett semmit. Matheovicsal még egyszer találkoztam Pécssett a rendszerváltás után. Határozottan jobban nézett ki, szellemi képessége azonban szánalmat váltott ki bennem.

Nagyon változatos volt az ÁVO fizikai és szellemi kínzásainak a módszere. – Ilyen volt: a besúgásra való kényszer. Aki nem „dől” be, azt sok esetben halálra kínozták vagy mint nagyon sok rabot, lelki, fizikai eszközökkel, sok esetben öntudatot befolyásoló kábítószerrel próbálták betörni. – Ismerjük Mindszenty József letartóztatásának körülményeit és kirakatperének előkészítését; azt a megszegyenítő fizikai és lelki tortúrát, amelyen a magyar hercegprímásnak át kellett esnie az ÁVO-Andrássy úti pincéiben.

Hátborzongató Kiszely Gábor – mindvégig objektív okfejtése. De éppen ez a tárgyilagos hangnem avatja a könyvet iránymutatóvá.

E sorok írójának része volt egy napot és két éjszakát kitévő ÁVO – kihallgatás gyötrelmében. De nem fűti semmiféle bosszúállás. Rábízom az igazságtevést az egek irlgalmára. – Csak egyet nem tehetünk meg: „mások helyett nincs módunk megbocsátani”!

Gy. Pethe Ferenc (Basel)

Kéziratokat, fényképeket nem örzünk meg, nem küldünk vissza.

A szerkesztőség

FIATALOKNAK

Nagyboldogasszony Ünnepeén olvassuk Szent Lukács Evangéliumából:

„Mily nagy dolgot művelt velem Ő, a Hatalmas és a Szent!” (Lk. 1,49)

Franz Schubertnek van egy gyönyörű szimfóniája, amely a „Befejezetlen” címet viseli. Senki sem tudja azt, hogy a művész miért nem írta meg soha ennek a csodálatos műnek a befejező akkordjait. Csak később, tanítványai közül az egyik tette ezt meg, aki nem tudta nézni, elviselni ezt a torzóként eléje maradt művet.

Befejezetlennek lenni. Áldatlan, felemás állapot, amelyből talán a lényeg hiányzik: a végső, mindent lezáró, megnyugtató kiscsenés. A mi világunkra is jellemző vonás ez. Csak ebben az esetben minden emberi próbálkozás, fáradozás azt teljessé, befejezetté tenni, hiábavalónak látszik. Ezt a művet befejezni az Ő tervei szerint teljessé tenni, csak a szerző, a Teremtő tudja. A tanítványok álma a végső, mindent átölelő bekérő, igazságról és Istenben való egységről még nem ért véget.

A mai Evangélium is erről az emberi sóvárgásról, álomról szól. Egy nép sóhaja, vágyakozása fogalmazódik meg Mária énekében. Egy törekény, veszélyben forgó világ reménye, hogy Ő, a Hatalmas végre befejezi művét és győzedelmeskedik az emberek világában.

Mária éneke egy álomról szól, de a boldog ébredés pillanata nem a távoli jövőben van, hanem immár nagyon közel. Az anyagi üdvözlet isteni jó híre, az ő mindent vállaló igénje az, ami bizonyítja: Isten nem feledkezett el művéről, nem akarja azt formátlan, befejezetlen torzóként szemlélni.

Mária, Isten csodálatos művének, szimfóniájának utolsó akkordja. Az ő Megváltót szülő életében csendül fel a beteljesítést ajándékozó, a világot, minden embert és őt is égből hívó dallama.

A mai ünnep nekünk szóló üzenete: saját sorsunk, életünk célja, álma. Egyszer Istennek, az Ő közelségébe érkezni. Teljes, harmonikus élettel. Befejezetten, készen.

Pál atya

HÍREK ESEMÉNYEK

A németek és az egyház

A németek egyre kevésbé kötődnek az egyházhoz. Egy minap közzétett közvéleménykutatási adat szerint a 30 év alatti fiatalok alig 13 százaléka vélekedik úgy, hogy az egyház „beleillik a modern világba”, és minden második megkérdezett azt állította, hogy alig van némi köze a valláshoz. A tekintélyes Allensbach Közvéleménykutatási Intézet által a világ-vallások jövőbeni helyzetéről tartott vitafórumon kikristályosodott, hogy az emberekben még ma is megvan a vágy a hit iránt és változatlanul sokan keresnek választ a lét értelmére, de ez a törekvés számtalan irányban szétforgácsolódik, ami jó táptalajt biztosít az egyre inkább burjánzó szektáknak, valamint az ezotérikus rendezvényeknek.

A kimutatás szerint a németek közel 20 százaléka komolyan foglalkozik az asztrológiával és csaknem ugyanennyien vonzódnak a távlekeleti vallásokhoz. De a babona is jócskán eluralkodott: majdnem minden tizedik megkérdezett hisz a kártyavetésben, öt százalék pedig meg van győződve a lélekvándorlásról is. Mindez csüggesztően hat a katolikusokra is, mert a megkérdezettek alig 7 százaléka bízik abban, hogy az egyház a jövőben újra talpra áll és ismét megtalálja biztos helyét a társadalomban. Az Allensbach Intézet által rendezett vita felszólalói szinte egybehangzóan az emberek fokozódó egoizmusát és individualizmusát vádolták a társadalom eluralkodó érzéketlenségért és közönyért, ami komoly szerepet játszik a lelki élet elsivárlásában is.

Vincze András

Könyv Kada évekről

A budapesti Korda Kiadónál „A Te szavadra” címmel, Pajor András lelkipásztor író munkáját jelent meg *Kada Lajos érek* mozgalmas, nem ritkán kalandos papi-nunciusi életét bemutató könyv. Az interjú formájában készült könyv sok érdekes részletet közöl az 1991-es magyarországi pápálátogatásról, és mint bonni nuncius meghatalmazó szerepet játszott a német újraegyesítés egyházi-diplomáciai munkájában. Ma otthon él nyugállományban, de súlyos betegsége ellenére is számos hazai és külföldi meghívásnak tesz eleget. Népszerűsége – ahol csak járt – ma is töretlen. ■

Új instrukció liturgikus szövegek népnyelvi használatáról

A közzétett és április 25-e óta érvényben lévő instrukció a liturgikus szövegek népnyelvi használatával és fordítási problémáival foglalkozik több mint 30 éves eddigi tapasztalatok jegyében. Az új instrukció értelmében csak a többség által beszélt nyelvet kellene a liturgikus szertartások során használni. De például a kulturális alappal nem rendelkező nyelvjáráskor nem fogadhatók el liturgikus nyelvként. MK

Kereszt az Északi-sarkon

II. János Pál pápa március 20-án megháldotta azt a keresztet, amelyet egy expedíció – az előzetes tervek szerint – hűsvétvasárnap fog az Északi-sarkon felállítani. Az expedíció tagja egy olasz pap is. Ami száz évvel ezelőtt *Luigi Amedeo de Savoia Aosta* herceg expedíciójának nem sikerült, azt hajtják most végre. Az akkori expedícióban is volt egy pap, *Achille Ratti*, a későbbi XI. Piusz pápa. KNA

Film a Szent Koronáról

Máris hatalmas közönségsikere van az április 7-én a Budapesti Kongresszusi Központban bemutatott új *Koltay Gábor*-filmnek, a *Sacra Corona*-nak. A diszbe-mutatón megjelent a köztársasági elnök, a miniszterelnök, a Parlament házelnöke, többek között *Balás Béla* katolikus-, *Hegedűs Lóránt* református püspök is. A *Nemeskürty István* szövegkönyvével készült alkotás nemcsak Szent Lászlót, a Lovagkirályt és korát mutatja be, hanem tudatosan a Magyar Millennium évében a Szent Korona legendáját is. A történelmi játékfilm jól eltalált pedagógiával egyszerűen mélyíti el – érzelmileg és intellektuális módon –, a magyarság-tudatot és a keresztény identitást.

Demjén Ferenc-ék visszatérő melodrája, a film zenéje, akár slágerré is válhat. A több száz közreműködőt mozgósító panoráma-film hatalmas apparátussal készült: Oberfrank Pál, Szarvas Attila, Horkay Péter, Franco Nero, Mész Károly, Ónodi Eszter, Berek Kati és még sok-sok tehetséges és neves színésszel. A Magyar Televízió, a Korona Film és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma együttes támogatásával létrejött monumentális alkotás minden felső tagozata-

Tévedésből bombázták le Monte Cassinót

Egy Londonban megjelenő világháborús emlékiratból kiderül, hogy fordítási hibából bombázta le a szövetséges légierő a világhírű Monte Cassino-i bencés kolostort. A forrás szerint a fiatal angol tiszt, akire a lehallgatott német rádióüzenet fordítását bízták, az „apát”-szót, ami németül Abt, összekeverte a katonai osztag Abteilung, szóval ami rövidítve ugyancsak Abt. A lefordított rádióüzenet arról győzte meg a szövetségeseket, hogy ott egy ejtőernyős alakulat parancsnoksága székel, megsértve így a Vatikánnal kötött szerződést a vallási helyek semlegességéről, s ezért elrendelték a kolostor bombázását. A repülőgépek már a levegőben voltak, amikor egy angol titkosszolgálati tiszt ellenőrizte a német rádióüzenet teljes szövegét, amely tulajdonképpen azt adta hírül, hogy „az apát a kolostorban van”.

„Sajnálatosan ezt túl későn vették észre, a bombázók már megközelítették a kolostort” – írja a „With Alex at War” című visszaemlékezésében *Sir Rupert Clarke*, aki az Olaszország felszabadításában nagy szerepet játszó *Lord Alexander*-nak, a szövetséges erők európai parancsnok-helyettesének szárnysegédje volt.

Ismeretes, hogy a Benedek-rend által 526-ban alapított Monte Cassinót – a hegy oldalán fekvő faluval együtt – 1944 februárjában *porig rombolták* a szövetséges erők. A bombázásban 250 férfi, asszony és gyermek vesztette életét. A hegytetőn álló romok három hónapig állaghiányt szenvedtek, s ez hosszú időre visszavetette a szövetségesek előrenyomulását Róma irányában. Ezekben a harcokban a szembeállók együttvéve 180 ezer katonát vesztek.

Monte Cassino lebombázása még a háborús szörnyűségek közepette is megrázta a világ közvéleményét. A háború után, az 50-es évektől kezdődően barokkos jelleggel új-jáépítették a bencések kolostorát.

- sifó -

tosnak, hittanosoknak, hívőnek és nem hívőnek egyaránt meg kellene néznie, hogy történelmünk tanítson egységre, megbocsátásra, hazaszeretetre! MK

Harry Potter-konferencia Szegeden

J.K. Rowling nagyszabású regénysorozata meghódította az olvasóközönséget, ez ideig harminc nyelvre lefordították és 120 országban árulják. 1996 óta számos kitüntetést kapott, felkerült a New York Times sikerlistájára, a New York Public Library az év legjobb könyvének deklarálta. Potter a magyar könyvesboltoknak is legkeresettebb gyermekregénye. A szegedi Dugonics András Piarista Gimnáziumban Potter-konferenciát tartottak, irodalmárok, pszichológusok, teológusok boncolgatták: mi az oka ennek a páratlan könyvsikernek, amely elegíti az angolszász mitológiát a kaland- és detektív-regény elemekkel. Az egyházi tanítás ellentét a napjainkban megdöbbentő méretekben terjedő vallás nélküli okkultista és mágikus tanokat, tehát a Potter-regények sugallta értékrendet is. (Kat. Sajtószemle)

Edith Stein műveinek kiadása

Az idén a kétszáz éves fennállását ünneplő hírneves Herder Kiadó 26 kötetben jeleníti meg Edith Stein műveit. Az 1942-ben Auschwitzban mártírhaltalt zsidósármazású karmelita filozófust a Szentatya az egyház szentjei sorába iktatta és megtette Európa társvédőszentjének. A könyvsorozat megjelent első kötetét átadták a Szentatának KNA.

Keresztények az ezredfordulón

Ez év februárjában ünnepelte hetvenedik születésnapját Szabó Ferenc, jezsuita szerzetes: költő, filozófus és teológus, huszonöt évig a Vatikáni Rádió magyar műsorának szerkesztője, illetve vezetője volt, jelenleg a Távlatok főszerkesztője. Most megjelent kötetében elsősorban az általa szerkesztett folyóiratban az elmúlt évtizedben publikált tanulmányait olvashatjuk.

Szabó esszéire ugyanaz a sokoldalúság jellemző, mint egész munkásságára: foglalkozik az ateizmus kérdéskörével, részletesen elemelve Marx, Nietzsche, Freud munkásságát, a természettudományok és a hit kapcsolatával. Külön fejezetet szentel annak, hogy mi lehet a keresztények szerepe a modern korban. Különbséget tesz szekularizáció és szekularizmus között. Behatóan vizsgálja az egyház II. Vatikáni zsinat utáni helyzetét, nem titkolván, hogy a zsinat határozataiból még nem sok valósult meg. Szól az ökumenizmusról, hívők és nemhívők párbeszédéről, a keresztények és más vallások közötti párbeszéd lehetőségéről. Nagy szerepet szán annak, hogy a keresztények miképpen vehetnek részt leghatásosabban a mindennapokban, illetve a politikában.

A szerző alap gondolata, hogy minden erkölcsös eszközt fel kell használni a szeretet civilizációjának építésére. A világ tengernyi szenvedését, abszurditását illetően nincsenek illúziói, de a keresztények feladatának tartja, hogy mindennek értelmet adjanak, ami feltételezi a lélek minőségi fejlődését. Külön foglalkozik a tudomány, a technika szédítő fejlődésével, a környezetrombolással, a Föld természeti kincseinek felelőtlen kizsigerelésével. Az ésszel, a rációval nem a hitet állítja szembe, sőt rámutat annak harmonikus kapcsolatára, hanem az etikai hiányosságok meglétét. Szabályozni kell a tudományt és technikát, különben a Föld egésze válik veszélybe. Ennek kapcsán egyik szellemi elődjének, *Teilhard de Chardinnek* a munkásságát elemelve, rámutat: a bioszférán uralkodó nooszféra (szellem szférája) eluralkodása szükséges ahhoz, hogy a világ fennmaradjon. Ennek előfeltétele azonban, hogy a lelkekben végbemenjen a minőségi fejlődés. Teilhard-ot idézi: „*Az emberiség arra van utelve, hogy egyesüljön, ha élni akar.*” A magát modernnek nevező emberiség megérkezve saját alkotásaitól, szétzúzza Isten alkotását, nem csodálja már annak nagyságát, szépségét, legfeljebb saját képzmását fedezi fel, az erőszak és pusztítás nyomait, s a vér szagát megérezve mindenhatónak érzi magát. Vajon mennyire vesszük komolyan II. János Pál figyelmeztetését: a globalizáció korában globális szolidaritásra van szükség, jobban, mint bármikor a történelemben?

Szabó Ferenc tanulmányai illúzióktól mentesek, nem hallgatja el, hogy az egész emberiség került súlyos válságba, érték- válság, zűrzavar uralkodik a világban. Írásainak hangneme mégsem a teljes reménytelenség, Krisztusba vetett hite átsugárzik minden során, de itt sem hagy kétséget afelől: a kereszténység, a mindennapokban megmutatkozó tevékeny szeretet megvalósítása nagyon nehéz, ám nem lehetetlen. (A kiadó)

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.

Következő, Őszi számunk szeptember elején jelenik meg!

A Szerkesztőség

A NÉVTELEN JEGYZŐ EMLÉKEZIK

VAJAY SZABOLCS: ÉN, ANONYMUS. Argumentum kiadás, Budapest, 2000.

III. Béla király névtelen jegyzője az Úr 1101. esztendejében visszavonul a Pireneusok csúcsai közt fekvő Canigü kolostorba.

Hogy miért éppen oda? – Mert részt vett aragóniai „Hódító Jakab” és a magyar Jolánta hercegnő házasságának előkészítésében, majd – orvos barátja tanácsára, és maláriás rohamoktól gyötörve –, nem szándékozik többé visszatérni hazájába. Rokonai, barátai elhaltak, a királyi udvar nem vonzza, és ott lebeg minden fölött a „tatárjárás” fenyegető réme.

A zárda békés csendjében kezdi megfogalmazni az önéletrajzát. Tiszaháti gyermekkorra, a közeli láp világa nosztalgikus szépséggel ragyog föl emlékeztében. Ismeri a növények, az állatok nevét, sőt arról is tud, hogy az elhagyott tisztásokon, egy-egy sáman vezetésével, még midig összegyűlnek a szárműzött Öregisten hívei, hogy az „Égigérő Fa” árnyékában a végtelen „Kék Tengerre” gondoljanak.

Bátyja családsága kényszeríti szülőföldje elhagyására, a szerzetesi életpályára, noha „Mikola cskója” örökre fájdalmasan izzik benne.

III. Béla kancelláriájára kerül írónak. Majd „Bethlen úrfi és Miklós” társaságában, Svájon keresztül, Párizsba. Visszatérve, rábízák egy távoli kolostor prépostságát, ahol a végezt összehozza fiatalkori szerelme lányával, Katalinnal, egy női zárda apátnőjével. Később ismét az Udvarba kerül, ahol azonban már III. Béla fia, Imre, illetve II. Endre uralkodnak.

Legfőbb gondja és vissza-visszatérő problémája, hogy mi lett a sorsa a fiatalos lelkesedéssel, a trójai háborúról szóló krónikák hatására, Párizsban papírra vetett írásművének, a *Gesta Hungarorumnak*, amit Budára induló barátja gondjaira bízott, de ami sohasem érkezett meg a rendeltetési helyére. (1738-ban került elő az admonti bencés kolostor irattárából!) Sokat rágódik a Gestán. Tele van lelkiismeretfurdalással és kételkedéssel. Azzal vádolja magát, hogy a krónikában túl sok a kitalált, „légből kapott” név, hely, esemény: hogy nem tartotta magát a szigorú adatokhoz. Néha már nem, is bánná az elvesztést.

Közben levelezik Franciaországban megismert, zsidó orvos barátjával, noha a levelezés abban az időben nem, a legegyszerűbb dolog. Hajósokra, vándor kereskedőkre kell bízni az epistolákat, amik aztán megérkeznek vagy nem.

Szilvion, állandóan utazgatva, beszámol neki a világ dolgairól. Teljes körképet kapunk az akkori Európa, Észak-Afrika és részben Ázsia helyzetéről.

Mind ez csak fikció, mese, hiszen Anonymus sohasem írt önéletrajzt (életéről vajmi keveset tudunk). A svájci Veveyben élő kitűnő történész, Vajay Szabolcs „büjt bele” a rég elhalt szerzetes bőrébe, álmodja vissza magát a mindnyájunk számára oly kedves magyar középkorba, meghozza olyan tökéletesen, hogy az olvasó sehol sem „veszi észre” a turpisságot.

A szerző hatalmas tudásanyaggal rendelkezik. Nemcsak a történelmi események és párhuzamok dzsungelében mozog otthonosan, de alaposan ismeri a vallásokat (eretnkségeket!), filozófiákat, sőt Fekete Istvánnal vetélkedő tájékozottsággal rendelkezik a természettudományok területén is. Megérdemli a „polihisztor nevet”!

Mindez azonban nem lenne elegendő ahhoz, hogy ez a könyv kellemesen ringató, lebilincselő olvasmány legyen.

Hatását növeli a hibátlan, élvezetes stílus, a régi kifejezések, jóízű tájszavak használata, és nem utolsósorban az a mindenen felülemelkedő bölcs mosoly, mellyel Vajay a sorok mögül figyelő olvasóját. (Manapság, midőn az irodalom nagyrészt élettől elvonatkoztatott, stilisztikai akrobatamutatványok sorozata lett, mindez nagy érdem!)

Készséggel elhisszük, hogy az önéletrajzt valóban Anonymus írta. Mindazonáltal érezzük, hogy némely fejtegetés már a XX. sz-i gondolkodótól származik. Érdekes például az az analízis amit a hazánkba került *Brancioni Bertalan* püspök szájába ad:

Különös nép vagytok. Mintha nap mint nap tulajdon múltotokat élnétek újra és újra meg. Kisebb gondotok csak a jövő, amelyet a Sorstól vártok. Akár pazarol, akár sújt. Pazarlása elbiz, sújtlása rögtönzésre kényszerít. Hiányzik belőletek minden tervszerűség. Meg az emberismeret. Nem kantározzátok a Sorsot amaz ügyességgel mint a csataménne nevelt csikókat. Ezért áld vagy ver benneteket kénye szerint a Sors keze. Ti pedig a nap talmi hősei nyomában lílegtek: néha magatok faragtok visszáhs hősokeket. – Könnyű faragvány, mert puhafából készült... A higgadt szót csak síron túli üzenetként értékelitek, miután hírmondóját letaglóztátok. Jobban megfértek üres szölamok parancsuralmával, és készebben szolgáljátok, semmint a halkszavú bölcslek intését. Mert mai ellenfeleitek holnapra újból bálvány. Olykor pórázon vezetnek, másszor a józan ész gyeplőjét is tépíték. De ami egyszer elszabadult, többé már nem tudjátok hamba fogni. Dönti a sörénynt, tiporja a veteményest. Imádjátok a véletlent, a nyers erő sikerét, az egymással való kétékedést és az üres csatazajt, amely a fegyvereket csörgösbottá silányítja. Mégis, mindezzel hősiesek vagytok, szívárványos tervek kovácsai, ha nem is toljátok a józan belátás szekerét. Pedig szorult belétek bölcsesség is, de úgy bujdosol csak bennetek, mint a próféta szava a pusztaságban....”

Anonymus, halála előtt, a Canigü kolostorban tudja meg, hogy gyermeke született volna, de az anyja elvettette a „boszorkánnyal”.

A fölfedezés azonban már nem rendíti meg túlságosan. Eltávolodott a világ dolgaitól, közömbös lett számára minden. Inkább az önéletrírás nehézségein, az élet értelmén tündöklik:

„Csak írás közben döbbsentem rá: hiába minden igyekezet, nem lehet mindent megírni. Hol ez, hol amaz bugyborékol még végig rajtam. Villanó felkiáltójelek figyelmeztetnek: no lám, ezt is kifejejtéd, meg amazi is. Erre sem tértél ki, te balga, amannak sem szántál egy mondatot. Szakasztatott mint a Gestában....”

„Vajon életem is csak amolyan Gesta lenne? Össze-vissza töredékek halmazza? Bár az sem lehetetlen, hogy mindegyikönk szakasztatott ugyanilyen. Ezért is nem írjuk meg. Kinek-kinek a maga kazla, vagy a maga Gestája a legkuszább. A maga módján. S jaj annak, akinek életéről ne lehetne Gestát írni. Alig érdemelne ember-mivoltot.”

A kötet végén egy 150 oldalas glosz-száríum, ami nemcsak a szöveg megértését segíti, hanem magában véve is izgalmas, tanulságos olvasmány.

Saáry Éva,
Lugano

Középkori falképek Európa szívében

A strassburgi Európa-Parlament után a bajorországi Műemlékvédelmi Hivatal müncheni székháza adott otthont annak a magyar és szlovák együttműködéssel rendezett kiállításnak, amely a két ország határa mentén épült későközépkori templomok fali képeit mutatja be. A német, angol, szlovák és magyar nyelvű magyarázószöveggel ellátott tárlat 14 szlovákiai és 10 magyar freskóemlékbe enged bepillantást. A néző előtt feltárul egy közép-európai régió kultúrtörténeti jelentősége, amely méltán vetekedik Nyugat-Európa művészeti örökségével. Mindez nem véletlen eredménye, hanem az akkori Magyarország élén álló Anjou, majd Luxemburgi uralkodóház Nyugathoz fűződő kapcsolatainak mellékhatása.

A tárlaton kiemelt helyen szerepel Esztergom, ugyanis a bemutatott terület javarésze az esztergomi egyházmegyéhez tartozott, amelynek feje az esztergomi prímás. Az ország főpapijaként az ő joga volt a király megkoronázása. Palotakápolnájának falképei az itáliai trecento festéstez hatását viselik magukon. De a többi gótikus falkép is a rokonhatást bizonyítja, noha megrendelőik helyi birtoosokos, világi és egyházi földesurak voltak, akik gyakran magas hivatalat töltöttek be a királyi udvarban. A müncheni tárlaton látható képek alapján jól követhető az a fejlődés, amely a XIV. század elejétől a művészetek felvirágzását is magával hozta. A 14 szlovákiai és 10 magyarországi templom zöme a Buda-Krakko közti kereskedelmi útvonal mentén épült, amely az áruforgalom mellett a művészeti irányzatok szabad áramlását is segítette.

Vincze András

A családok helyzete Németországban

A német Caritas-Szövetség elismerésel méltatta a berlini kormány legújabb felmérését a Németországban élő családok helyzetéről. Ebben első alkalommal foglalkozik az idegen családokkal. A Caritas szerint dicséretes, hogy a hatóságok a külföldiek családjaihoz már nem csupán jogi, illetve idegenrendészeti okokból közelítenek, hanem a németekhez hasonló életközösségnek tekintik őket is. A Caritas hangsúlyozza, hogy az államnak kötelessége az integráció előmozdítása, de ennek során a bevándorlókra is komoly felelősség hárul, mert nagy mértékben tőlük függ a beilleszkedés sikere. Ennek során a német hatóságoknak nagyobb figyelmet kellene szentelniük a családanyák integratív célzatú támogatásának.

Makvári György

Hozzászólás a „Lenne egy kérdés”-hez

Miklós atya mindig alapos hozzáértéssel válaszol a felvetett problémákra. A múlt havi számban – a mise szöveggel kapcsolatban – a kérdezővel szemben azonban túlzott megértést tanúsított. Nem a hívőre tartozik, hogy előre tudja, melyik prefációt és misekántont válassz a pap. Még az sem lehet feladata, hogy külön „Kis misekönyv”-vel a kezében kövesse a szentmisét; értsd: ellenőrizze a papot. Természetesen kivételes eset mindig van, pl., ha valaki nem érti jól a nyelvet, mert külföldi, vagy nagyot hall... stb. ... A kérdezőnek azt ajánlom, vegyen részt a plébánia liturgikus csoportjában és segítsen a szentmise előkészítésében.

Molnár Ottó főlelkész

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA

Halottaink: Imádkozzunk kedves halottainkért és gyászoló hozzátartozóikért! **Katona János**, Nottingham, 2001. január 6-án, 80 éves – **Bodor Mária** Leicester, 2001. január 10-én, 78 éves – **Oltag László**, Brixton, 2001. január 22-én, 68 éves – **Utczás Márta**, London, 2001. január 27-én, 89 éves – **Frei László**, Leicester, 2001. február 13-án, 61 éves – **Bojtor Béla**, London, február 22-én, 61 éves korában. Nyugodjanak békében!

BELGIUM

A keresztség szentségében részesültek: **Comper Dimitri**, C. Bernard és Kopetty Caroline fia; Liege; **Froidville Igor**, Oprenyeszk Christian és Marie fia; Embourg; **Defossa Nicolas**, D. Nicolas és Kiss Laetitia fia; Flémalle; **Lekeu Loris**, L. Michael és Kiss Alexandra fia; Sclessin; **Eurlings Lisa**, E. Eric és Domonkos Valéria leánya; Genk; **van Rost Olivier**, v. R. Philippe és Szikora Elisabeth fia; Brüssel; **Molnár Britt**, M. Csaba és Vanierschoot Tió leánya; Gruitrode. **Növekedjenek erőben egészségben szüleik örömeire!**

Elhunytaink: **Kramarics Józsefné**, szül. Kanizsai Katalin, élt 80 évet: Chênée; **Kulcsár István**, élt 80 évet: Hanzinne; **Béres Pál-Thomas** Yvette férje, élt 64 évet: Jemeppe s Sambre; **Takács Bertalan-Haverkamp** M. férje élt 75 évet: Genk; **Kovács Teréz** – Péters Odilo felesége, élt 89 évet: Hanzinne; **Keszely Gyula** élt 72 évet: Viesville (Charleroi); **Deák József**, Pászka Petronella férje élt 74 évig: Genk; **Salamon Elek**, élt 82 évet: St.Remy; **Szatelberger Gertrude**, Mossay Alfons felesége, élt 74 évet: Genk; **Káplár István** élt 82 évet: Vottem; **dr. Szócs Pálné** született Neukelmane Colette élt 63 évet: Embour-ben. **Vegye fel őket az Úr békéje és adjon vigaszt a gyászoló családoknak!**

FRANCIAORSZÁG

PÁRIZS

Bérmálás: Május 20.-án a párizsi Magyar Katolikus Misszióban MIKLÓS-HÁZY Attila püspökünk a bérmálás szentségében részesítette: **Bartha Sándor Mátyás**, **Hatala Izabel**, **Járfás Bálint**, **Klein Edvard Lehel Alex Gilles Árpád**, **Maróti Márta**, **Nagy Tibor Joseph** fiataljainkat.

NÉMETORSZÁG

MÜNCHEN

Keresztelések: **Mekker Júlia**, M. Michael és Jolán-Edit kislánya, március 19-én, valamint **Nezezon Klára**, N. Levente és Gabriella Enikő kislánya április 1-én részesült a Damenstift templomban a keresztség szentségében.

Halottaink: **Werner Beáta**, 91 éves, temetése január 22-én a müncheni Ostfriedhof-ban, **Sárkány Illés**, 73 éves, temetése január 23-án a müncheni Westfriedhof-ban, **Radványi Mária**, 90 éves, temetése március 20-án a müncheni Waldfriedhof-Neuer Teil-ban, valamint **Schuster Gizella**, 72 éves, temetése március 26-án ugyancsak a Waldfriedhof-Neuer Teil-ban. **Az örök világosság fényeskedjék nekik!**

MÜNSTER-HANDORF

Keresztelés: **Lodri Alina** 2001 május 6-án a keresztség szentségében részesült. **Szívből gratulálunk a szülőknek és a Jó Isten áldását kérjük a család életére!**

Évforduló: **Gyulai Sándor** és neje, született **Papp Irén** május 14-én ünnepelték aranylakodalmukat. Előzőleg a Márii szentmisén imádkoztunk értük, köszöntöttük őket és ünnepélyes áldásban részesültük. **Kívánunk jó egészséget, hosszú életet és sok boldogságot!**

SVÁJC

BERN

Halottunk: Szomorúan tudatjuk, hogy **Pintér Lászlóné** született Rákóczi Mária, életének 72.-ik évében május 27-én rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. **Adj Uram örök nyugalmat neki és az örök világosság fényeskedjék neki!**

.....

Auschwitzi napló

Budapesten a Faludi Ferenc Akadémia székházában március 27-én került sor **Kardos Klára** könyvének bemutatására, amely a **Gellért Kiadónál** jelent meg.

Kardos Klára zsidó családból származott, de édesanyja már az ő születése előtt áttért a katolikus hitre. Szegezen járt gimnáziumba, kiváló tanuló volt. Döntő vallási élményei tizennégy éves korában érték. Attól kezdve napi áldozó lett s mind jobban elmélyült a krisztusi hitben. A szegezi egyetem hallgatójaként **Sík Sándor** kedves tanítványai közé tartozott. A papköltő professzor a lelki vezetője is volt.

Magyarország 1944 március 19-i német megszállását követően anyját, nevelőapját és húgát a nyíregyházi gettóba hurcolták. Őket soha többé nem látta! 1944 júniusában a többi szegezi zsidóval együtt **Klárát** is elviszik Auschwitzba. Az itt töltött másfél esztendő eseményeit később leírta, így született meg az **Auschwitzi napló**. Elsősorban hangvételében különbözik a számtalan, lágerélményeket megörökítő visszaemlékezésektől. A borzalmak bemutatása mellett ugyanis nem a bosszúállás, és nem a gyűlölet hangján szól, hanem a krisztusi megbocsátás szellemében.

Szabadulása után **Kardos Klára** nagy szegénységben élt Magyarországon. Magyar – latin-olasz szakos tanárként, a doktori cím birtokában falusi tanítóként dolgozott. Innen is elbocsátották azonban az 56-os forradalomban való részvétele miatt. Ausztriába menekült. Itt a jezsuiták által szerkesztett „Szolgálat” című folyóirat munkatársa lett. Fantasztikus munkabírás jellemezte, a megjelent cikkek többségét ő írta vagy fordította, saját neve mellett gyakran álneven. A Szolgálat könyvmel-lekleteiből tizen öt maga írt vagy szerkesztett, h u s z o n ö t pedig ő fordított.

Az Auschwitz-i napló Nemeshegyi Péter jezsuita gondozásában látott napvilágot. (Szemle)

Könyv Dienes Valériáról

Szabó Ferenc még Rómában kezdte el szerkeszteni és kiadni a **Mai írók és gondolkodók** című könyvsorozatát, amely korunk nagy íróit és gondolkodóit mutatja be, vallomásaik alapján.

Legújabb kiadványa a 99 évet élt (1879–1978) **Dienes Valériát** mutatja be, aki polihisztor: filozófus, Babits Mihály gyermekkori játszótársa és nagyszülei révén rokona, Bergson tanítványa és műveinek első fordítója, értelmezője, **Prohászka Ottokár** püspök szellemi-lelki partnere volt, a mozdulatművészet hazai kidolgozója. A könyvben élet, – illetve önéletrajz, visszaemlékezés, naplók alapján végigkísérhetjük **Dienes Valéria** lelki útját, hitének alakulását.

Húszéves koráig formailag vallásos volt, majd materialista lett, szerelme és későbbi férje, **Dienes Pál** filozófus hatására, akitől később elvált. Fantasztikus sokoldalúsággal rendelkezett: filozófusi, fordítói munkássága mellett verseket írt, misztériumjátékokat rendezett. Ő volt a mozdulatművészet hazai kidolgozója: az emberi mozdulatok az emberi eszméletért vannak – írta – alapot nyújtanak az emberi bölcsességhez. Tehát ez nem csupán egyszerű táncművészet. A materialista asszony Bergson hatására a spiritalista világnézetet kezdte el vallani. A nagy francia filozófustól megtanulta: az ember több mint a teste, mindegyikünkön önteremtő eszmélet, hogy az átél időn keresztül ráirányítunk a lét titkára. Külön elemzi a kötet **Dienes Valéria** és **Prohászka Ottokár** püspök mély szellemi-lelki kapcsolatát: két misztikus lélek jutott

Gál Csaba előadóestje

Az ismert előadóművész, **Gál Csaba** május végén „Sanzon-Est”-ként hirdetett műsorral lépett fel a müncheni Kultúr-centrumban (Gasteig). Jórészt magyar költők – köztük **Máthé Imre**, **Szamosi József** – verseit tolmácsolta – saját megzenésítésében. Magyarul és németül előadott szerzeményeit gitárral kísérte, de nem egyszer megszólalt mellette a Budapestről érkezett **Szűts István** hegedű- és harmonikaművész is. **Gál Csaba** ezúttal is úgy állította össze a műsort, hogy a lelki értékek a Gasteigből kilépve is elkísérjék a közönséget: lírai ihletű zenéje az érzelmekre is hat, de – szinte kizárólag – belső értékekből táplálkozik. Egy kritikus szerint „balzsamként hat a lélekre zord napokban”. A halk szavú művész gyakran lép fel Magyarországon is.

-MGy-

Jót a magyar cigányokról

A „**Szatmári Friss Újság**” adta hírül, hogy május 20-án, vasárnap a túrterebesi római katolikus templomban első áldozást tartottak. A 38 első áldozóból 22 cigánygyermek volt. A szentmisén a cigánygyermekek szülei és keresztszülei is részt vettek, gyóntak, áldoztak. Az áldozás után a gyermekek közös reggelit, ajándékul rózsafüzért és emléklapot kaptak.

Felvételt hirdet:

az **Európai Magyar Gimnázium**
a 2001/2002-es tanévre.

Az iskola – az egyetlen magyar gimnázium Nyugaton, bajor érettségít nyújt, mely Németországban elismeren a legszínvonalasabb érettségi és Európa valamennyi országában elismert

– a tanulóknak a magyar és német nyelv tökéletes elsajátítását teszi lehetővé a kétnyelvű oktatás keretében, ápolja a magyar hagyományokat és a magyar kultúrát

– angol és francia nyelvvoktatást nyújt – iskolánk nagylelkű bajor és magyar állami támogatása mérsékelt internatusi árakat tesz lehetővé.

Címünk:

Europ. -Ungarisches Gymnasium Klosterburg 2, D-92280 Kastl/Opf., Telefon/Fax:++49/9625 80 91 00
További információk az internetben, a <http://www.kastl.de/hungym> cím alatt találhatók.

„Vasárnapi gondolatok”

az Életünk c. újságban kilenc éven át **Fejős Ottó** tollából közölt elmélkedések az egyes vasárnapokra, ünnepekre. A Szent István Társulat kiadása, 332 oldal. Ára: 30,- DM portóval.

Megrendelhető:

Életünk: D-80336 München, Landwehrstr. 66
Kto-Nr.: 2188651
BLZ: 700 903 00
Liga-Bank e.G. Filiale München,
Magyarországon: a Sz.István Társulatnál.

el azonos hullámhosszra, és a szellemi partner csodálatos kapcsolatára. Kapcsolatuk hasonló volt **Assisi Szent Ferenc** és **Szent Klára**, **Keresztes Szent János** és **Avilai Szent Teréz** kapcsolatához.

A kötet egyértelműen igazolja, hogy a sokáig háttérben lévő és még ma is csak kevesek által ismert **Dienes Valéria** nagy tanúja volt a XX. századnak, aki szinte végigjárta az emberi lét minden stációját, de lelki tartását, alkotókedvét soha, a legnehezebb, legkülönösebb pillanatokban sem veszítette el.

MK

Vandalizmus Szlovákiában

Pozsonyban, „az ősi szlovák városban”, ahogy a pápa legutóbbi ottani látogatásán udvariasan mondogatta – már nem először gyalázták meg – persze ismeretlen tettesek! – **Petőfi Sándor** szobrát, míg a Dunautcai magyar iskola ablakait és főbejáratainak üvegét beverték. A szlovák belügyminiszter, **Ladislav Pittner** – akinek a magyarok iránt tanúsított jóakarátát nem lehet megkérdőjelezni – még is azt a furcsa kijelentést tette, hogy választások idején „a pozsonyi szoborgyalázáshoz hasonló esetek előfordulhatnak”.

Kassán, ugyancsak ismeretlen tettesek festékszóróval rondították el a magyar intézmények épületeit, így a Magyar Köztársaság Főkonzultátusának falaira áthúzott H-betűket mázoltak és magyar ellenes feliratokat fűjtak a Thália Színház, a magyar könyvesbolt és a magyar iskola falaira.

A gótikus Szent Erzsébet dómot, Kassa ékességét, Nagy Lajos királyunk idején, 1378-ban kezdték építeni. 1906 óta a dóm kriptájában nyugszik II. **Rákóczi Ferenc**, akinek utolsó kívánsága az volt, hogy földi maradványai magyar földben nyughassanak. A jövőbe azonban a fejedelem sem láthatott. Hogyan is sejtette volna, hogy egyszer még **Frantisek**-ként fogják őt emlegetni a kosicei polgárok. Mert ma ez a helyzet, testvéreim. (Újszó, Pozsony)

HIRDETÉSEK

HELIOS PANZIÓ BUDAPEST

Budai, zöld övezeti, csendes panzió, melytől a belváros 1 buszárral 15 perc alatt megközelíthető, zárt parkolóval, komfortos szobákkal várja vendégeit. H-1121 Budapest, Lidérc u. 5/a.
Tel/fax: 0036/1/246-46-58 ill. 246-26-45
e-mail: roomheli@matavnet.hu
www.heliospanzio.hu

CSALÁDI HÁZ

Budapest mellett Dunaharaszti garázsral, szép nagy kerttel 2001.szeptember 1-től kiadó!
Telefon: D-0049 173/3070951

CUKRÁSZDA-KÁVÉZÓ

Budapestben kiadó
Telefon: 00 49 173/3070951

Pilisjászfalun, Bp.-től 19 km-re, gyönyörű, természeti környezetben 400 0-es, panorámás telken 6 szoba, nappalis ösökkomf. új ház eladó. Csend van, jó levegő. Hazatelepülő nyugdíjasoknak és befektetésnek is ideális.Érdeklődni telefonon: (H) 0036/26/373 392 vagy mobil 0036/309 / 718 799.

Eladó Mezőkövesd központjának csendes részén, 2 gyógyfürdő közelében (2/8 km), 2 szobás ösökkomfortos gázfűtéses, felújított ház. Érdeklődni: (H) 0036/49/ 415 019.

Remélek és imádkozom. Kérem jó Testvérek segítségét. Örzvegy vagyok, van egy mozgássérült fiam. Anyagiilag nehéz a helyzetünk. Szíves adományait hálás szívvel köszönöm és kérem a szerkesztőséghez „**Szeretet**” jellegre küldeni.

Budán a Guggler hegyen kertés, igényes, magas színvonalú 301 nm-es családi ház eladó. Nagy nappali, négy hálószoba, dolgozó, szauna és úszómedence, kettős garázs. Tel/fax: (H) 0036 1 326 71 36, Kemény.

Magyar asszony (38) háztartási munkát vállal. Egyházi ajánlás. Megállapodás telefonon: (H) 0036 / 20 / 33 78 655.

Romániában-Szatmárnémeti központjának, 3-családias társasház alsó szintjén 4 szobás, ösökkomfortos lakás, pincével, garázzsal és udvarrészrel eladó. Irányár 60.000,- DM. Érdeklődni 17 órától Telefon.: (00406) 17-37368.

Független 50 éves hölgy megismerkedne korban hozzáillő férfival Ulm+Stuttgart környékéről. Telefon: 07331/690 288.

51/17060 független, jömegjelenésű, ápolat nő keresi párját tengerentúlról hazatelepülő vágyó férfi személyében. „**Válaki vár, ha hazatérsz**” jellegre a szerkesztőségbe.

Balatonlellén vízpárti ház kiadó! Telefon: (D) 0211/431113 vagy 43 19 20 és mobil. 0171/9523697. D-40474 Düsseldorf, Lilianstr. 15.

Társat keresek 54 éves, vékony, kedves, házias Mainzban élő unokahagomnak. Telefon: (D) 06131-948366

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben.
Schwarz Annamarié, hités tolmács és fordító német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISEK NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye:
Miséző helyek: Augsburg Ft. Merka János, és
Neuburg a.D. Iásd Ft. Bárány J.,
Érd.: Tel. (089/98 26 37), Neu

BAMBERG-EICHTÄTT-REGENBURG-i
Egyházmegye-nürnbergi székhellyel:

Miséző helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt,
Landshut, Nürnberg, Regensburg, Straubing,
Neuburg a.D.: Érd.: Ft. **Bárány József**, Ung.
Katholische Mission, Tüchergartenstr. 2/A, D-90571
Schwaig, Telefon: (0911) 507 57 96

ESSEN-i Egyházmegye:

Miséző helyek: Duisburg, Oberhausen, Essen, Neu-
kirchen-Vluyn, Érd.: **Ung. Kath. Mission**, Steeler Str.
110, D-45139 Essen, Telefon: (0201) 28 47 40.

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegye-
gyék Karlsruhe-i székhellyel:

Miséző helyek: Mannheim, Offenburg, Kaisers-
lautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-
Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, Strass-
bourg, Mulhouse, Colmar: Érd.: Ft. **Dr. Szabó
József**, Ung. Kath. Mission, Schneidermühlstr. 12,
D-76193 Karlsruhe, Telefon/Fax: (0721) 6872 15

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyház,
Hildesheim-i Egyházmegye: Miséző helyek:
Berlin, Hamburg, Hannover-Kiel, Lübeck,
Braunschweig, Bremen, Érd. ban: Ft. **Rasztovác
Pál**, Ung. Kath. Mission, Holzdam 20, D-20099
Hamburg, Tel.: (040) 25 077 83; Berlinben: **Nagy
Iván**, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet,
Bundesallee 106, D-12161 Berlin, Telefon:(030)
859 67 036, Fax: (030) 851 25 93.

KÖLN-i Főegyházmege: Miséző helyek: Köln,
Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach:
Érd.: Ft. **Lukács József**, Ung. Kath. Mission,
Theiboldgasse 96, D-50676 Köln,
Telefon: (0221) 23 80 60.Fax: 0221/232120
Honlap: <http://www.messages.to/Ungarnzentrum>

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye
frankfurti székhellyel: Miséző helyek: Frankfurt-
Rodelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt,
Giessen: Érd.: Ft. **Takács Pál**, Kath. Ung. Gemein-
de, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frank-
furt, Telefon: (069) 24 79 50 21

MÜNCHEN-FREISING-i Egyházmegye:
Miséző helyek: München, Freising, Rosenheim: Ft.
Dr. Cserháti Ferenc, Ft. Merka János
Érd.: Ung. Kath. Mission, Oberföringer Str. 40,
D-81925 München. Tel.: (089) 982637, 982638,
FAX: (089) 985419.
e-mail: ukm_muenchen@yahoo.de; Honlap: <http://www.erzbistum-muenchen.de/ungarische-mission>

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i
Egyházmegye: Miséző helyek: Hagen, Menden,
Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster,
Érd.: Ft. **Bagossy István**, Ung. Kath. Mission,
Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf.
Telefon: (0251) 326501

PASSAU-i Egyházmegye: Misézőhely: Passau:
Érd.: Ft. **Szabó Árpád**, Kirchenplatz 1, D-94032
Passau, Telefon: (0851) 24 96.

ROTTENBURG-STUTTGART-i
Egyházmegye: Miséző helyek:Stuttgart,Heilbronn-
Horkheim,Balingen-Frommern, Ludwigsburg,
Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd,
Eislingen. Érd.: Ft. **Horváth János**, Pfizerstr. 5, D-
70184 Stuttgart, Tel.: (0711) 2369190, Fax: 2367393.
e-mail: ung.kath.mission.stuttgart@t-online.de
<http://home.t-online.de/home/ung.kath.mission.stuttgart>
Misézőhelyek: Konstanz, Markdorf, Weingarten,
Heidenheim, Friedrichshafen, Singen, Munderking-
gen,Ulm, Schwenningen, Biberach, Bad Waldsee,
Leutkirch: Érd.: Ft. **P. Gyurás István SJ**, Imree-
trudstr. 14/B, D-88250 Weingarten, Telefon: (0751)
586 76 Fax: (0751) 485 32

WÜRZBURG-i Egyházmegye:
Miséző hely: Würzburg. Érd.: Ft. **Dr. Konecsik
Endre**, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070
Würzburg, Telefonon.: (0931) 38 62 43, 173 78.

Orvos eladná 6 éves, 210 m²-es házát a Pest
megyei Pilisen, családi okok miatt sürgősen, 20
millió forintért. Érdeklődni: tel. (D) 0681/584 92 69

MAGYAR ÉTTEREM
Pusztai jellegű berendezés -- minőségi borok

86356 Neusäß -- Hauptstr. 13
Tel. 0821 - 20 90 104

GÖDÖN, BP.-TÓL 26 KM-RE ELADÓ,
1092 nm-es telken egy tetőtér beépítéses,
közművesített, központi fűtésű, több generációs
lakóház 190/116 nm lakóteret, cirkófűtéssel,
melléképületekkel, gyümölcsfás kerttel aktivitásra
is alkalmas. Vonat, autóbusz, elkerülő út néhány
perc alatt elérhető. Telefon: (H) 0036/27/345-148.

HIRDETÉSEK

Budai kertés villában újonnan kialakított
kétszobás ill. másfélszobás, bútorozott kom-
fortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta.
Parkolás zárt kertben, Tel.: 00-36 12 02 30 25.

Személy és áru fuvarozás Magyarországra.
Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-
házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Fényképes társkövetítés magyarországiak,
erdélyiek és a világ más országaiban élők
számára. H-1074 Budapest, Csengery u. 23.
Tel./ Fax: (H) +36-(30)24 28 960, (20) 92 66 466
ill. www.elender.hu/~infotars/

A Balaton északi partján, (Ábrahámhegy) -
szép ház nagy kerttel eladó. Érdeklődni:
Telefon (D) + 49-3303-40 21 47,
e-mail: k.van-suntum@t-online.de

FŐNYÉD, 3.3 km-re az E 71-es úttól,
természetvédelmi terület határában, Hévíz,
Zalakaros- és Keszthely-től 15-25 km távol-
ságra fekvő telkek eladók: (1.750m²-20.350 m²).
Érdeklődni: Telefon: (D) 07131/897397, fax:
07131/897398. A helyszínen víz, gáz, áram és
telefon rögtön beköthető.

SANARE MANUS Pflgeendienst
(Segélyszolgálat)
Betegápolást (otthoni/ambuláns), házimunkát,
idősek és betegek gondozását vállalják magyar
nővérek. Telefon: 089/856-62-870 v. Mobil:
0171/2112911, Fax: 089/856-62-872

Komáromban termálfürdőhöz közel, összkom-
fortos, 3-szintes (3x130 m²) 95-ben épült családi ház
berendezéssel, bútorozottan, 800 m² parkosított
telekkel (fenyő tuja), gyümölcsös, 30 m²-es
melléképülettel 20 millió Ft-ért eladó! Érdeklődni:
Telefonon (H) +36-34-34 2245

Komáromban termálfürdőhöz közel, összkom-
fortos, 3-szintes (3x130 m²) 95-ben épült családi ház
berendezéssel, bútorozottan, 800 m² parkosított
telekkel (fenyő tuja), gyümölcsös, 30 m²-es
melléképülettel 20 millió Ft-ért eladó! Érdeklődni:
Telefonon (H) +36-34-34 2245

Villanyzerelési munkákat vállalkozók Stuttgart

környékén, ház, szatellit, stb. Telefon:

(D) 07022-65219; Mobil: 0172-7526058.

Lélekben-tesztben friss, életvidám, magyaror-
szágon élő, kellemes otthonnal rendelkező, függet-
len hölgy szeretné közelgő 60-as születésnapját ket-
tesben ünnepelni. Hol-mikor-hogyan? Jelige
„Hamarosan”

Párizsban élő gyűjtő keres XIX. és XX. századi
magyar festményeket, saját gyűjteménye gyarapí-
tására. Pál, Munkácsy, Czobél, Tihanyi, Rippl-
Rónai, Kassák képek érdekelneek elsősorban, de
más kvalitásos munkák is szóba jöhetnek. Telefon:
(F) 0033/6605 57 503.

Siófok: a víztől 12 km-re, 2700 m² területen,
80 m² felújított, kemencés, összkomfortos
paraszti ház melléképülettel eladó. A háztól
600 m-re gyógyfürdő és termálfürdő. Irányár:
49.000 M.D. Telefon/fax: (H) +36-85-352-259;
mobil: (+36-30-295-3373).

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern
garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon:
(CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

UNGARISCHES WEINHAUS
KULÖNLEGES MINÖSÉGŰ MAGYAR
BOROK

Választékunkban megtalálhatók GERE
ATTILA „kultuszborai” (*Kopár, Cabernet
Franc ill. Merlot selection*), THUMMERER
VILMOS és BOCK JÓZSEF csúcshorai (*Vili
Papa Cuvée és Tekenőháti Pinot Noir ill.
Bock es Royal Cuvée*) valamint vörshorok
a VESZTERGÖBI Pincéből, kiváló fehér-
borok, Badacsonyból a SZENT ORBÁN
Pincétől és Tokaj-Hegyaljáról a MEGYER-
PAJZOS- és HETSZÖLÖ-től. Kivánságra
árlístát küldünk.

Am Anger 32 1 D-83278 Traunstein
Tel/Fax: (0861) 98 696 - 56 / -55
www.ungarisches-weinhaus.de

„TÉTÉNY”Ungarische Spezialitäten Kreitmayerstr. 26 – 80335 München Telefon: (089) 1 29 63 93.	
<i>Szürkebarát</i>	DM 7,80
<i>Tokaji Hárslevélű</i>	8,60
<i>Chardonnay</i>	6,90
<i>Villányi Rosé, Kékopórtó</i>	8,80
<i>Villányi Kékfrankos</i>	10,50
<i>Hajosi Cabernet</i>	15,50
<i>Villányi Couvée</i>	18,50
<i>Egri Bikavér</i>	8,60
<i>Tokaji Szamorodni</i>	12,50
<i>Tokaji Asszú 3 puttonyos</i>	20,—
<i>Tokaji Asszú 4 puttonyos</i>	23,—
<i>Unikum</i>	29,—
<i>Cseresznyepálinka</i>	1 liter 31,—
<i>Barackpálinka</i>	1 liter 31,—
<i>Tarhonya, kocka, cématésztá</i>	1 kg 7,—
<i>Májás-, véres hurka, disznósajt</i>	15,—
<i>Tokaszalonna</i>	15,—
<i>Házi kolbász</i>	17,—
<i>Száraz kolbász</i>	1 kg 25,—

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest,
Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és
telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk
családias panziókban, zöldövezetben, de
közel a centrumhoz. Szállodai színvonal –
zárt autóparkoló.

BUDAPESTEN Kiadó: Egy + két fészbóás
lakás, 58m², szép kertes házban. Telefon: (H/1)
364-34-64.

Szántódon, a Balatontól 5 percre 1100 m² telken
kétszobás családi ház melléképülettel eladó.
Irányár: 70 ezer DM. Telefon:(D) 0941/946 555 55

**Eladó Mezőkövesd központjának csendes ré-
szén** 2 egész évben működő gyógyfürdő közelében
2 szobás összkomfortos, gázfűtéses, felújított ház.
Irányár 40.000 DM. Telefon (H) 003649-415019.

Kertes nagy családi ház (kétszintes) eladó
csendes helyen a gemenci erdő mellett a Dunához
közel. Vadászati, horgászati lehetőség. Irányár:
46.000 M.D. Telefon: (H) +36/74 493 577 vagy (D)
0174-1415-288 Ludwigshafen am Rhein.

Balatonfüreden 800 m-re a víztől kettő három-
szobás lakás kiadó. Személyenként 25 DM=nap.
Telefon este 8 óra után: (H) +36-87-340245.

Erdélyi, magyarul, románul beszélő, 46 éves,
becsületes, katolikus nő szívesen vállalná gyer-
meket, felnőttek gondozását Németországban.
Telefon: (D) 0751-49606.

Angol, francia, német nyelvtanulástól váránk
2-3 hétre Budapest melletti kertvárosba 6-20 év
közötti tanulóit nyelvyakorlás céljából.
Corneil@freemail.hu, Telefon: (H) +36 29 350-884.

Dél Franciaországban élő magyar család eladná
birtokát. Szent-Tropez-Cannes és Dragignán
övezetben lévő, nagyobbítható komfortos kis
házat, 2 és fél hektár termékeny földdel, tiszta vízzel
forrással. Ár: FF 850.000. - Tel.: (F) 003304-93 304
804 /fax: +3304-93 437 844.Mobil:0033-6-12103694

Dél-Németországban élő gépészmérnök 33/177
/72 megismerkedne - házasság céljából - hozzáillő,
komoly gondolkodású lánnyal. Fényképes levélnek
örülnek a kiadókba „Julius” jellegére.

Nyugdíjas ápolónő betegápolást, idős emberek
gondozását, háztartás vezetését, gyermek fel-
gőzletét vállalnám, „Megbízható” jellegére. Telefon:
0036-25-422 024. (Dunaújváros)

3 szobás (80 m²), részben bútorozott lakás, Bp-t.
A Nagyvárad tért közelében júl. 1-től kiadó.
Lakbér: DM 600+rezsi. Telefon, bérhelhető terem-
gáz, kábel-TV, biztonsági ajtó. Érdeklődni:
0036-1/36 300 91 vagy (D) 0049/0911-46 44 07.

Eladó a Nagyalföldön, Kiskunfélegyházán lévő
ca. 90 m², háromszobás öröklakás. Érdeklődni csak
magyarul telefon: (H) +36/76/4 62 4 97.

Bp. SZIGETHALOM, dunaparti 62 m²-es
nyaraló kiadó. 2 hálószoba, terasz, kert, saját stég,
horgászati lehetőség. 90.- DM. Telefon: (H)
+36/13755-823 vagy +36/1252-4031.

Nemdohányzó, 48 éves, 180 cm, katolikus,
melegsivű férfi szeretne egy karsú hölgygel
megismerkedni. Kuruc János, D-16761
Henningsdorf, Fontane Str. 137.

Eladó! Nagykanizsán, Zalakaros-tól 15 km
távolságban: 170 m² alapterületű, 110 m² lakóteret -
5 szoba, konyha, előtér, fürdőszoba, 2 WC -
gázfűtéses sorház. (2 balkon, pince, garázs). A lakás
felszinteltolások. Irányár: DM 120.000 vagy 16
millió Ft. Érdeklődni: (D) 02151/631263 vagy (H)
+36/93/383011-es telefonokon.

Augsburgban élő értelmiségi özvegy hölgy,
megismerkedne Augsburg vagy München vidékén
élő, korban 58-61 év közötti komoly, nemdohányzó,
rendezettlen élő úrral. Jelige: **Rossz egyedül-
öszintés**.

Augsburgban élő hölgy, megismerkedne
Augsburg vagy München vidékén, élő józanéletű-
intelligens úrral 56-60 éves korig. Fényképes levelet
várok. Jelige „Remény és jövő”

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt
helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és uta-
zóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz-
vagy Budapestre. München, Telefon fax: (D)
+89/69 99 85, 67 05 618 ill. 0172/84 25 288.
(H) 0036-1-341 59 55.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN!
Oleó áron raktárról – kérje árlístánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK
FIGYELMÉBE!
Az „ÉLETÜNK” otthon is előfizethető az
OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók:
11773085-07063558, t.a. 973080706355
számú kontójára. Évi előfizetés hveinek:
2000. Ft.; lelkeseknek néi intenciók tes-
timónium a kiadóhivatal címére. Kérjük,
a befizetésnél NEVÉT feltüntetni szíves-
kedjék, különben a kontón csak az
összeg jelenik meg.

ÉLETÜNK
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkészeg
Landwehrstr. 66 • 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)
Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg
Főszekesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő
szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
UNGARISCHE KATHOLISCHE Delegatur
Landwehrstr. 66 • D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 50,—

ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkesek
terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar
lelkész,
oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.
Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.

Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
Katholische Ungarische Seelsorge,
Sonderkonto „Életünk”,
Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: Életünk
Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt
zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHÖZ KÖRLEVELET
MELLÉKELTÜNK.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK
FIGYELMÉBE!

Az Életünk előfizetése Münchenben a kiadónál!
Előfizetési ár egy évre 50.- US \$ (díj 35.-US \$ +
portó 15.- US \$). Kérjük szíveskedjenek a fenti
címe küldeni a csekket. A lapot Münchenből
postázuk.

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj
befizetése után közlünk!

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!
Befizetéseket és átutalásokat postacek-
kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge
München – Sonderkonto:Postbank München,
Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:	
Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 betű)	7,—
Jelige portóval	7,—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti-, nyereséges hirdetések	
soronként	10,—
nyagbetűs (kétsoros) sor	20,—
kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 % kedvezmény
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 % kedvezmény
Egy évi hirdetés esetén	30 % kedvezmény.
Hirdetések határideje minden hónap 10-e,	
befizetve!	

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT,
STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG
nem felel!

Református istentisztelet Münchenben a hó.
minden 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor,
Reisinger Str. 11

Köszönjük,
ha megújítja előfizetését!